

DOŻYNKI PREZYDENCCKIE

SPAŁA 15 września 2013

Komitet Honorowy Dożynek Prezydenckich Spała 2013

Dariusz Młotkiewicz	Sekretarz Stanu Zastępca Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
Stanisław Kalemba	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
Witold Stępień	Marszałek Województwa Łódzkiego;
Piotr Całbecki	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Przewodniczący Konwentu Marszałków Województw RP w drugim półroczu roku 2013;
Jacek Protas	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Prezes Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
Marek Mazur	Przewodniczący Sejmiku Województwa Łódzkiego;
Witold Szmulewicz	Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych;
Roman Jagieliński	Przewodniczący Rady Stowarzyszenia Agro Biznes Klub;
Piotr Kagankiewicz	Starosta Powiatu Tomaszowskiego;
Zenon Chojnacki	Wójt Gminy Inowłódz.

Dożynki Prezydenckie to święto, które łączy Polaków we wspólnocie podziękowań. Rolnicy z całej Polski dziękują za opiekę i obfite plony. Polacy dziękują rolnikom za całoroczną ciężką pracę. Z tradycji zapoczątkowanej przez Prezydenta Ignacego Mościckiego wynika nasze wspólne świętowanie w Spałę. Sploty wspólniały wieńców, przygotowanych przez reprezentantów wszystkich województw, zwiążą rodziny i pokolenia wdzięczne za chleb, którym się dzielimy.

Mamy powody do dumy. Polska wieś się zmienia: rozwijamy jej infrastrukturę i podnosimy jej konkurencyjność. Bilans niespełna dekady w Unii Europejskiej imponuje – polski eksport żywności wzrósł niemal czterokrotnie. Aby podtrzymać tę tendencję musimy w pełni wykorzystać potencjał produkcji rolnej i przetwórstwa. Musimy dalej mądrze wydawać pieniądze na rozwój, wdrażać innowacje i tworzyć przestrzeń dla nowych inwestycji.

Istotny wpływ na przemiany na wsi mają kobiety. Dlatego ich współczesnej roli poświęciłem spalskie Forum Debaty Publicznej. Szczególna jest ich wrażliwość na problemy, których rozwiązanie jest przed nami.

Nowoczesność, wprowadzaną do gospodarstw, łączymy z pielęgnowaniem dziedzictwa. Jestem wzruszony tym z jakim przekonaniem rolnicy przekazują swoim dzieciom nie tylko ziemię, ale też kulturę. Kulturę wdzięczności, która zobowiązuje nas do rozważań na temat jeszcze niezagospodarowanych szans. W demokracji głęboko zakorzenione są dążenia do lepszej przyszłości. W wolnej Polsce wszyscy ją budujemy i jest to wyraz miłości do Ojczyzny. Dziś dziękujemy naszym przodkom za dziedzictwo polskiej ziemi, dziękujemy Bożej Opatrzności za opiekę a sobie nawzajem za miniony rok dobrej pracy dla Polski.

Zapraszam serdecznie na Prezydenckie Dożynki do Spały.

Bronisław Komorowski
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Bracia Rolnicy, Szanowni Państwo!

Błogosławiony, a wkrótce święty, Jan Paweł II mówił: „Ojczyzna – kiedy myślę – słyszę jeszcze dźwięk kosy, gdy uderza o ścianę pszenicy”. Nawiązuję do tych słów, bo w naszym kraju dożynki od wieków wyrażają wdzięczność Opatrzności za urodzaje i szczęśliwie zebrane plony. W ten piękny dzień nie pamięta się o trudzie orki, zasiewu, żniw i młocki. Święto dożynkowe to radość i odpoczynek po ciężkiej pracy.

Dziękujemy Bogu i Matce Bożej prosząc o łaskę i błogosławieństwo dla naszego kraju i naszych rodzin. Ta piękna, trwająca przez wieki tradycja, której symbolem jest bochen chleba z tegorocznego ziarna – ma zawsze jeden przekaz – sprawiedliwe dzielenie się chlebem. Chciałbym, by ta symbolika gościła przez wszystkie dni w całej naszej

Ojczyźnie. W tym dniu wieś łączy się z miastem, władze wszystkich szczebli ze społeczeństwem, lecz gospodarzami są zawsze rolnicy. Bochen chleba i okazałe wieńce dożynkowe są symbolicznym darem dla społeczeństwa okupionym mozolną, wielomiesięczną pracą rolników. Dar przekazywanego chleba jest wyrazem solidarności i braterstwa, przyjaźni oraz woli pomocy drugiemu człowiekowi. Przekazując dary ziemi i pracy rąk ludzkich powierzamy Bogu nasze troski i radości, prosząc o łaskę dla nowych zasiewów i przyszłych zbiorów. Za zachowanie i przekazywanie tej tradycji pokoleniom, za chleb i przesłanie dożynkowe jesteśmy głęboko wdzięczni rolnikom. Święto Dziękczynienia za tegoroczne plony to także dobry moment, by zaapelować do wszystkich. Szanujmy chleb! Niech żaden bochenek, żadna kromka nie będą zmarnowane, bo jeszcze zbyt wiele ludzi codziennie szuka chleba. Tak wiele mamy do zrobienia jeszcze w tej prostej sprawie.

Ubiegły rok był bardzo dobry dla polskiego rolnictwa, wysokie zbiory i dobre, korzystne ceny gwarantowały dochody gospodarstwom. W tym roku zbiory będą zbliżone, ceny nie tylko u nas, ale także na rynku europejskim i światowym niestety niższe. Ponadto niekorzystne zjawiska atmosferyczne dotyczą nas coraz częściej i ostrzej. Pomagamy poszkodowanym, wdrażamy rozwiązania zmniejszające skutki klęsk żywiołowych, które pozwalają na ograniczenie strat i odbudowę gospodarstw. Wiele rolników korzysta z tych rozwiązań także w tym roku.

Zakończyły się negocjacje w sprawie przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej. Osiągnięty kompromis w sprawie wieloletnich Ram Finansowych Unii Europejskiej na lata 2014–2020 daje realne szanse na kontynuację rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa w Polsce. Będziemy na piątym miejscu spośród 28 państw, jeżeli chodzi o budżet na Wspólną Politykę Rolną. Uczyniono ważny krok w kierunku zbliżania stawek płatności bezpośrednich między państwami członkowskimi. W naszym kraju mamy możliwość zwiększenia płatności o ponad 20 euro na hektar, chociaż nie osiągnęliśmy pełnego wyrównania. W państwach o najwyższych stawkach będą one stopniowo redukowane – w kierunku średniej Unii Europejskiej. Nasze stanowcze stanowisko w negocjacjach pozwoliło utrzymać stosowany dotychczas system SAPS w płatnościach bezpośrednich, co oszczędza rolnikom biurokracji i zamieszania. Polska pozostała największym w Unii beneficjentem II filaru WPR wspierającego rozwój obszarów wiejskich. Dodatkowo na obszary wiejskie zostanie skierowany strumień środków z polityki spójności. Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 został już przygotowany. Wspierane będą wszystkie rodzaje gospodarstw, udzielać będziemy pomocy gospodarstwom małym, tworząc warunki do ich rozwoju. Większym niż dotychczas wsparciem będą objęci młodzi rolnicy. Przewidujemy dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych; w tym drogi lokalne, odnowę i rewitalizację wsi. Obecnie trwają konsultacje. Zachęcam wszystkich do udziału w tym procesie, do przekazywania uwag i propozycji.

Wprowadziliśmy zmiany w obrocie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Przedstawiciele rolników uczestniczą w komisjach przetargowych. Ziemia w pierwszej kolejności trafia do rolników na tworzenie i powiększanie gospodarstw rodzinnych. Pracujemy nad zabezpieczeniem nabywania gruntów przez naszych rolników po 2016 r.

Drodzy Rolnicy, sadownicy, producenci warzyw, działkowcy, pszczelarze, przetwórcy, Szanowni Państwo – raz jeszcze dziękuję za tegoroczny wysiłek i zbiory, za wierność tradycji i współtworzenie naszej historii – bo to właśnie Polska!

Życzę dobrej pogody, dobrych zbiorów, wyższych cen, pomyślności w rolniczych rodzinach i w całej naszej Ojczyźnie. Szczęść Boże!

Stanisław Kalemba
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowni Państwo!
Drodzy Dożynkowi Goście!

„Sprzątnęliśmy zboże, w snopy powiązali, dzisiaj na dożynki żeśmy przyjechali...” – niesie się jedna z pieśni towarzyszących Świętu Plonów. Pieśni, które w ciągu minionych tygodni rozbrzmiewają w województwie łódzkim – od Ziemi Wieluńskiej po Księstwo Łowickie, od Radomska na południu po Kutno na północy. Zarazem niosą się przez cały kraj – od Tatr po Bałtyk, od Odry po Bug.

Dzisiaj spotykamy się nie tylko w dożynkowym centrum regionu, ale całej Polski – na kolejnych w ciągu minionego 13-lecia Dożynkach Prezydenckich. Spotykamy się, by napisać kolejny, piękny rozdział w dziejach Spały, kontynuując na Ziemi Tomaszowskiej, w tej doniosłej formie, piękną tradycję Ogólnopolskiego Święta Plonów. W powstałej z inicjatywy prezydenta RP Stanisława Wojciechowskiego Kaplicy Prezydentów RP – przy udziale gospodarza Spalskich Dożynek, Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego i jego Małżonki – w pełnej wdzięczności modlitwie dziękujemy Opatrzności za obfitość tegorocznych plonów. Składamy hołd tym, którzy nas żywią, a gdy zachodziła potrzeba stawali w Ojczyzny obronie.

W centrum dawnej Puszczy Pilickiej – którą wcześniej upodobali sobie polscy królowie, rosyjscy carowie jak i prezydenci RP okresu międzywojennego – chylimy głowy przed, konkurującymi między sobą urodą, zniwnymi wieńcami. Misternymi symbolami, uosabiającymi trud polskiego rolnika i pracę wszystkich, którzy dbają, by plony ziemi zostały należycie zebrane, zagospodarowane i sprawiedliwie rozdzielone.

W bogatą historię Spały wpisuje się kolejna wizyta Pierwszej Pary Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, będąca nawiązaniem do doniosłej tradycji, zapoczątkowanej przez Prezydenta II RP Ignacego Mościckiego, inicjatora Spalskich Dożynek i sprawującego nad nimi wieloletnią pieczę. To potwierdzenie historycznej kontynuacji i głębokiego szacunku okazywanego mieszkańcom polskiej wsi. Szacunku potwierdzanego także poprzez obecność na Spalskich Dożynkach przedstawicieli najwyższych władz państwowych i duchowieństwa, delegacji wszystkich województw, reprezentacji rolników i kół gospodyń wiejskich oraz wszystkich odczuwających naturalny związek z urodzajną polską ziemią.

W imieniu Samorządu Województwa Łódzkiego witam wszystkich w urokliwym zakątku naszego regionu i kraju. Witam tak serdecznie, jak tylko mieszkańcy województwa łódzkiego – nie tylko dziś, ale wszędzie i zawsze – witać Was będą!

Witold Stępień
Marszałek Województwa łódzkiego

Drodzy Rolnicy, Szanowni Uczestnicy i Goście Dożynek!

W imieniu Władz Powiatu Tomaszowskiego jest mi niezmiernie miło po raz kolejny powitać Wszystkich Państwa w Spale – perełce wypoczynkowej naszego powiatu.

To dla nas wielki zaszczyt gościć rolników z całego kraju na uroczystościach dożynkowych, by wspólnie dzielić się owocami tegorocznych zbiorów.

Dożynki w Spale to wieloletnia tradycja święta plonów z okresu międzywojennego, zainicjowana przez Prezydenta Ignacego Mościckiego, która w roku 2000 została reaktywowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego.

Dzisiejsza uroczystość jest okazją do wyrażenia wdzięczności za tegoroczne plony, za dar chleba powszedniego oraz trud polskiego rolnika, bo każdy rok w rolnictwie wymaga nieustannej pracy i troski oraz zapobiegliwości, by ziemia wydała jak najobfitsze plony.

W tym roku w wielu regionach Polski zabraknie wieńców dożynkowych. Doświadczenie powodzi i innych klęsk pogodowych pozbawiło wiele rodzin możliwości wytworzenia chleba z tegorocznych plonów. Z całego serca współczujemy wszystkim, których niepokonkrowiona natura pozbawiła dorobku życia i odebrała efekty ciężkiej pracy.

Pragnę wyrazić głęboki szacunek i wdzięczność dla gospodarzy polskiej wsi oraz ich bliskich za owe poświęcenie i wysiłek. Niech ogólnopolskie obchody dożynek, jako element naszej kultury i tożsamości narodowej, zjednoczą Polaków w trudnym dla nas czasie.

Jako gospodarz Ziemi Tomaszowskiej z całego serca dziękuję Wszystkim Rolnikom i życzę, abyście pomyślnie przechodzili przez wszystkie trudy i aby każdy następny rok pozwalał nam wszystkim coraz dostatniej i radośniej obchodzić dożynki.

Mam nadzieję, że zachowacie Państwo piękne wspomnienia z pobytu na Ziemi Tomaszowskiej i zachęcam do jak najczęstszych odwiedzin całego powiatu tomaszowskiego i jego urokliwych miejsc.

Piotr Kagankiewicz
Starosta Powiatu Tomaszowskiego

Szanowni Państwo! Drodzy Rolnicy, Goście i Uczestnicy „Dożynek Prezydenckich Spała 2013”!

Z ogromną radością witam na Ziemi Inowłódzkiej, w Spale. W tym historycznym miejscu spotykamy się po raz kolejny, kontynuując piękną tradycję Ogólnopolskiego Święta Plonów, zainicjowaną w okresie międzywojennym przez Prezydenta Ignacego Mościckiego.

Tak, jak przed latami i dziś pragniemy podziękować rolnikom za całoroczny trud i uzyskane plony. Za Wasz wysiłek, poświęcenie i dbałość o to, by na naszych stołach nie zabrakło chleba składam słowa najwyższego uznania.

Życzę Wam, aby okazywany dziś szacunek i wdzięczność towarzyszyły Waszej pracy przez cały rok. Proszę także przyjąć życzenia dostatku i obfitych plonów w nadchodzącym roku.

Serdecznie pozdrawiam i zapraszam do odwiedzania Gminy Inowłódz.

Zenon Chojnacki
Wójt Gminy Inowłódz

Drodzy Rolnicy!

Kolejny rok spotykamy się na dożynkach – największym w roku święcie będącym zwieńczeniem naszej całorocznej pracy. Dożynki to jedno z najpiękniejszych świąt w polskiej tradycji rolniczej, obchodzone od wieków. W tym dniu przynoszone są wieńce dożynkowe będące symbolem codziennej trudnej i wymagającej cierpliwości pracy. Przynosimy jako rolnicy bochen chleba, symbol jedności, pracowitości i troski o lepszą przyszłość.

Nasza praca wymaga nie tylko sił, ale i poświęcenia. Wpływa na nią często wiele trudnych do przewidzenia zdarzeń gospodarczych, finansowych, ale i atmosferycznych.

Jako rolnik i przedstawiciel polskiego samorządu rolniczego chciałbym podziękować kolegom rolnikom za ich pracę i trud ponoszony dla dobra całego społeczeństwa, ale także chciałbym złożyć podziękowania Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej za kontynuowanie tej pięknej dożynkowej tradycji. Święto Dziękczynienia za Plony to nie tylko spotkanie rolników oraz ludzi związanych z polską wsią, kultywowanie historii i tradycji, ale także doskonałe miejsce oraz czas do dyskusji i wspólnego poszukiwania najlepszego kierunku rozwoju polskiej wsi, szczególnie w kontekście tworzenia ostatecznego kształtu Wspólnej Polityki Rolnej 2014-2020.

Polscy rolnicy bardzo dobrze wykorzystali i wykorzystują możliwości związane z perspektywą finansową WPR 2007-2013 do rozwoju i unowocześniania swoich gospodarstw. Mają znaczący udział w gospodarce oraz od kilku lat dzięki ich pracy utrzymuje się dodatni bilans w handlu zagranicznym. Jako rolnicy stajemy się konkurencyjni na jednolitym rynku europejskim i poza nim.

Dlatego też zwracam się do Prezydenta RP – Pana Bronisława Komorowskiego, aby jak dotąd wspierał polskich rolników również w nowej perspektywie finansowej WPR 2014-2020, przy trudnym dla Europy czasie. Aby wynegocjowane środki na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich zostały rozdzielone na działania, które będą służyły polskim rolnikom oraz aby część środków z Funduszu Spójności rzeczywiście wydatkowana została na rozwój wsi.

Dziękując za całoroczny trud, życzę Wam Rolnicy zdrowia i pomyślności, dla Was i Waszych Rodzin oraz zawsze dobrych plonów.

„Pochwalona wieś dobra, wóz, konie i grabie,
Gumna, cepy i kosy ostrzone u bruska,
Wszystkie narzędzia, których chwałą zbiór i zwózka,
Rola, miedza, ściernisko, późne lato babie;
(...)”

I żmudna młóćba, zimny zasobnej znachorka,
I woły, jarzma, pługi i brony, i orka,
I jesień, i pogoda piękna jak niedziela,

I chaty kumę, pełne święconego ziele,
I ten zmierzch rozczulony, gdy wozy w spichrz zwożą
Ziarno, a ludzie w serca swe spokojność bożą..

Leopold Staff

Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izby Rolniczych

Starościna Dożynek Prezydenckich Spała 2013

Pani Zofia Kozłowska, z wykształcenia inżynier rolnik, jest właścicielką gospodarstwa rolnego o powierzchni 93 ha oraz dzierżawcą 31 ha w miejscowości Januszkowo, gmina Żnin. Gospodarstwo jest prowadzone na wysokim poziomie i uzyskuje jedno z najwyższych wydajności w gminie. Pani Kozłowska angażuje się w promocję obszarów wiejskich, jak również animuje życie kulturalne wsi pałuckiej. Jako przewodnicząca Wojewódzkiego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych wspomaga i motywuje organizacje wiejskie, a w szczególności koła gospodyń wiejskich do działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jest jedną z założycieli Grupy Producentów Rolnych „Zorza”, obecnie Spółdzielni Rolników FARMER. Jest propagatorem nowoczesnego gospodarowania w poszanowaniu środowiska naturalnego, za co została wyróżniona tytułem Rolnik Pomorza i Kujaw 2003. W 2011 roku uhonorowana nagrodą Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego „AGRICOLA SYN ZIEMI”. Uczestniczy w pracach Powiatowej Rady Zatrudnienia. Jest członkiem zarządu Pałuckich Targów Rolnych. Współpracuje z organizacjami społecznymi m.in. OSP, ZHP, lokalnymi stowarzyszeniami.

Starosta Dożynek Prezydenckich Spała 2013

Pan Krzysztof Kalenik jest absolwentem Technikum Melioracji Wodnych w Białymstoku. Po ukończeniu szkoły podjął pracę w PGR Bobra Wielka. W latach 1984-1993 był jego kierownikiem. Od 1993 roku wraz z żoną Zofią, a następnie z synem Karolem prowadzi 300 ha rodzinne gospodarstwo rolne. Głównym kierunkiem produkcji gospodarstwa jest uprawa zbóż, są to m.in. pszenica ozima, żyto, jęczmień, owies oraz rośliny strączkowe, a także produkcja zwierzęca oparta na hodowli młodego bydła opasowego. Gospodarstwo uczestniczy w programie rolno-środowiskowym. W gospodarstwie rodzinnym Państwa Kalenik spełniane są wymogi ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt, gospodarstwo jest w pełni zmechanizowane i wyposażone w wysokiej klasy sprzęt specjalistyczny. Pan Kalenik aktywnie działa na rzecz rozwoju społeczności lokalnej. Jest członkiem PSL. Od trzech kadencji jest radnym Rady Gminy, a od dwóch Przewodniczącym Rady Gminy Nowy Dwór. W latach 1994-1998 był radnym Sejmiku Samorządowego Województwa Podlaskiego, w którym pełnił funkcję wiceprzewodniczącego komisji rolnictwa.

Asystentka Starostów Dożynek Prezydenckich Spała 2013

Pani Anna Sołtyszewska wspólnie z mężem Tomaszem prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni 62,70 ha. Gospodarstwo specjalizuje się w hodowli zarodowej trzody chlewnej ras wbp, duroc, pbz oraz chowie bydła ras mięsnych. Stado podstawowe liczy 60 loch, od których sprzedaje się rocznie ok. 1200 sztuk (łącznie loszek, knurków oraz tuczników). Dodatkowym źródłem dochodu jest chów żywca wołowego – roczna sprzedaż 40 sztuk. W gospodarstwie spełnione są wymogi ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt. Na wystawach regionalnych zarodowej trzody chlewnej zdobywają liczne nagrody i trofea. Nagrody za zwierzęta nie są ich jedynymi wyróżnieniami. W 2002 roku zajęli pierwsze miejsce w województwie łódzkim w konkursie Agroliga oraz dwukrotnie byli laureatami w konkursie Bezpieczne Gospodarstwo Rolne na szczeblu wojewódzkim w 2005 i 2008 roku. Dodatkowo Pani Anna wspólnie z mężem prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług dla rolnictwa.

Asystent Starostów Dożynek Prezydenckich Spała 2013

Pan Michał Matuszczyk jest jednym z przodujących rolników w regionie, największym dostawcą hurtowym mleka w powiecie koneckim i jednym z większych producentów mleka w województwie świętokrzyskim. Jest laureatem XVIII edycji Konkursy Rolnik Farmer Roku w kategorii gospodarstwo rodzinne pow. 100 ha oraz zdobywcą II miejsca w Konkursie Hodowca Bydła Mlecznego Roku 2011 w Polsce. Zarówno w produkcji roślinnej jak i zwierzęcej wyniki produkcyjne uzyskiwane w gospodarstwie Pana Michała Matuszczyka wykraczają poza przeciętne wartości dla gospodarstw w województwie. Najlepsze sztuki bydła pochodzące z tego gospodarstwa co roku prezentowane są na Świętokrzyskiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych. Począwszy od 2005 roku gospodarstwo uczestniczy również w konkursie organizowanym przez Centralny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mleczarskich zdobywając tytuły Mistrza Województwa Świętokrzyskiego.

Drodzy Rolnicy, Szanowni Państwo!

Województwo kujawsko-pomorskie to jeden z tych polskich regionów, które rozwijają się w dużej mierze w oparciu o rolnictwo. Jesteśmy jednym z największych producentów rolnych w kraju, rolnictwo jest i pozostanie w najbliższym czasie jedną z naszych zasadniczych sprężyn gospodarczych. Stanowimy zagłębie produkcji roślinnej, mamy duży potencjał w produkcji żywca i znaczące osiągnięcia w produkcji wysokiej jakości żywności ekologicznej. Jako marszałek takiego województwa pozwolę sobie zaprezentować Państwu garść uwag na temat tego segmentu gospodarki.

Kujawsko-Pomorskie należy do tych polskich regionów, które najwcześniej zaangażowały się w produkcję zdrowej, wytwarzanej tradycyjnymi metodami żywności. Nasi rolnicy zaczęli rozwijać ten ważny kierunek produkcji jeszcze przed 1990 rokiem, to u nas powstały pierwsze polskie ekologiczne przetwórnice żywności. Cieszymy się, że ten segment rynku stale rośnie.

Z produkcji żywności – w tym tej ekologicznej, niskoprzetworzonej – chcemy w najbliższym czasie czerpać jeszcze większe zyski i, przede wszystkim, większe profity społeczne. W tym roku podpisaliśmy międzyregionalne porozumienie na rzecz zachowania dziedzictwa historycznego i kulturowego w dziedzinie produkcji żywności, którego sygnatariuszami są także samorządy województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Z satysfakcją przyłączyliśmy się do inicjatywy, która pozwala nowocześnie myśleć o wykorzystaniu tradycyjnego rolnictwa dla gospodarczej aktywizacji wsi. Tym bardziej, że już wcześniej samodzielnie podejmowaliśmy wysiłki w tym kierunku. To, co jeszcze do niedawna uważano za obciążenie i rodzaj zacofania w strukturze rolnictwa – czyli małe i średnie gospodarstwa rodzinne – może stać się kluczem do sukcesu lokalnych społeczności. Efektem powinno być znaczne ograniczenie bolesnego bezrobocia na wsi.

Uważam, że rolnictwo i przetwórstwo żywności mogą i powinny się stać jedną z polskich specjalizacji gospodarczych. My na taką specjalizację stawiamy, dlatego w strategii rozwoju województwa 2020+ poświęciliśmy jej wiele miejsca. Zaplanowaliśmy między innymi działania na rzecz rozwoju przetwórstwa spożywczego, przechowywania, rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji żywności metodami tradycyjnymi, a także badań naukowych w dziedzinach związanych z rolnictwem i przemysłem żywnościowym oraz doradztwa rolniczego. Zamierzamy znacząco wzmocnić przetwórstwo i przejąć cały łańcuch produkcyjno-dystrybucyjny. Wśród przedsięwzięć kluczowych są między innymi wypracowanie systemu znakowania produkowanej u nas żywności i regionalnej żywności markowej, budowa kujawsko-pomorskiego klastra produkcji żywności wysokiej jakości i utworzenie regionalnego centrum innowacyjności wsi. Nasze ośrodki doradztwa rolniczego będą się skupiać przede wszystkim na doradztwie biznesowym dla producentów rolnych.

Z okazji święta plonów życzę wszystkim Państwu, by polska wieś stawiała się coraz zasobniejsza i w jeszcze większym wykorzystywała współczesne szanse rozwojowe, nie rezygnując jednocześnie z tradycji i tego wszystkiego, co buduje lokalne wspólnoty. Rolnikom za ich trud serdecznie Bóg zapłać!

Piotr Ciałbecki
Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Przewodniczący Konwentu Marszałków Województw RP

Drodzy Państwo!
Szanowni uczestnicy Święta Plonów!

Święto Plonów, w którym mam zaszczyt uczestniczyć jest piękną tradycją przekazywaną z pokolenia na pokolenie, pozwalającą podziękować rolnikom za zbiory z pól, ogrodów i sadów. Uroczystości dożynkowe to także doskonała okazja do spotkań, wymiany doświadczeń i osiągnięć, rozmów o najważniejszych sprawach środowiska wiejskiego o tym, co decyduje o korzyściach z rolnictwa, uprawy roślin, hodowli, warzywnictwa i sadownictwa. To okazja by porozmawiać o radościach, ale też problemach wsi.

Na Warmii i Mazurach skąd pochodzę, zmiany w środowisku wiejskim widać na każdym kroku. Niejednokrotnie mam przyjemność słyszeć od partnerów zarówno z innych regionów Polski, jak też z zagranicy, że są zachwyceni i jednocześnie zaskoczeni tym, jak wiele miejscowości dysponuje infrastrukturą sprzyjającą aktywnemu wypoczynkowi i rekreacji. To rezultat gospodarności i troski o jutro.

Teraz, kiedy w środowisku wiejskim pozyskiwanie funduszy unijnych na działania inwestycyjne stało się chlebem powszednim naszych inwestorów, samorządy wspierają oddolne inicjatywy mieszkańców, wdrażając m. in. Program Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego „Wieś Warmii, Mazur i Powiśla miejscem, w którym warto żyć...” z udziałem środków Samorządu Województwa. Lokalne władze doceniają potrzebę partnerstwa w tak ważnych kwestiach, jak aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich i nie szczędzą wysiłków oraz środków finansowych na urzeczywistnienie najlepszych projektów.

Z nadzieją oczekujemy na kolejny okres programowania, w którym będzie możliwość uzyskania dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Wieś polska zasługuje na to, by wspierać wszelkie inicjatywy służące rozwojowi rolnictwa lokalnego, żywności regionalnej i jej promocji. Sprzyja to budowaniu tożsamości naszych ziem, a jednocześnie aktywizacji potencjału tkwiącego w środowisku wiejskim. Pragnę podziękować wszystkim polskim rolnikom za codzienny trud i ciężką pracę, by nigdy nie zabrakło chleba na naszym stole.

Jacek Protas
Prezes Zarządu Związku Województw RP

Województwa Rzeczypospolitej Polskiej

Dolnośląskie:

„Nie do opowiedzenia. Do zobaczenia” – to hasło promujące Dolny Śląsk – region o wielkich możliwościach inwestycyjnych, rozbudowanej infrastrukturze transportowej, przepięknych krajobrazach i niezwyklej energii mieszkających tu osób. Jedno z najlepiej rozwiniętych społecznie i gospodarczo województw w kraju zaprasza do odkrywania swojego potencjału.

Kujawsko-Pomorskie:

Na Kujawach i Pomorzu mamy potężne lasy, urokliwe jeziora, czyste rzeki, renomowane uzdrowiska, tradycyjną wieś i wartę obejrzenia zabytki. Można u nas „dotknąć gotyku”, przekonać się, jak żyli tu ludzie siedemset lat przed naszą erą, a wyjeżdżając, zabrać do domu piernik, słoik śliwkowych powideł z Doliny Dolnej Wisły lub nasz sztandarowy produkt – półgęsek.

Lubelskie:

Atutem województwa lubelskiego jest jego największe przedsiębiorstwo – nowoczesne rolnictwo. Lubelskie to krajowy lider upraw rolniczych i sadowniczych. Rozwija się tu produkcja certyfikowanej żywności, coraz większe znaczenie zyskują też uprawy roślin energetycznych. Turystów lubiących aktywne formy wypoczynku zachęcają tysiące kilometrów szlaków pieszych i rowerowych oraz ścieżki przyrodnicze w parkach narodowych i krajobrazowych. Relaks w kontakcie z naturą gwarantują setki gospodarstw agroturystycznych, specjalizujących się w wyrobie tradycyjnych produktów i regionalnej kuchni.

Lubuskie:

Województwo Lubuskie leży w zachodniej części Polski nad środkową Odrą. Różnorodność to największy potencjał Lubuskiego – najbardziej otwartego i tolerancyjnego regionu w Polsce. Wielokulturowe Lubuskie łączy w sobie magię nowoczesności, bogactwo natury, szacunek dla tradycji i obyczajów oraz energię, odwagę i pasję działania. Razem tworzymy Lubuskie!

Łódzkie:

Województwo Łódzkie, położone w centrum kraju, na przecięciu najważniejszych szlaków komunikacyjnych, stało się jednym z najlepszych obszarów inwestycyjnych. Łódzkie to także obszar nowoczesnego rolnictwa i sadownictwa.

Markę regionu tworzą produkty tradycyjne i lokalne, design a także rozwiązania, które czynią codzienne życie człowieka prostszym, łatwiejszym i przyjemniejszym.

Małopolskie:

Małopolska łączy tradycję i nowoczesność. Piękna przyroda, światowej klasy zabytki, kultura, prężna gospodarka oraz doskonałe zaplecze dydaktyczne powodują, że region ma znakomite warunki do nauki, pracy i wypoczynku. Dbamy o wielokulturowe dziedzictwo historyczne, tradycje i regionalną kuchnię, stawiając również na nowe technologie i innowacje. Małopolska zaprasza!

Mazowieckie:

Województwo mazowieckie to niezwykle różnorodny region, łączący tradycję z nowoczesnością. Dynamicznie zmieniają się nie tylko miasta, ale i obszary wiejskie. Ważną rolę w rozwoju regionu odgrywa rolnictwo, którego sukcesy biorą się nie tylko z naturalnego potencjału. Siła tkwi w tradycji naszego regionu połączonej z umiejętnym wykorzystaniem środków unijnych.

Opolskie: Opolskie to doskonałe warunki życia – dogodne położenie, dostępność komunikacyjna, dobre warunki klimatyczne oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. To wielokulturowy region o bogatej historii oraz wysokiej jakości życia zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich. Wizytówką województwa jest piękna opolska wieś, a ogromnym kapitałem regionu są ludzie – otwarci, gospodarni i pracowici.

Podkarpackie:

Podkarpackie to miejsce dobre do życia i inwestowania. Naszym gospodarczym atutem są firmy z branży lotniczej. To u nas działa Stowarzyszenie Dolina Lotnicza skupiające ponad 90 firm i instytucji związanych z lotnictwem. Podkarpackie to także miejsce bogate w atrakcje turystyczne i wydarzenia kulturalne, słynące z pięknej i nieskażonej przyrody, na którym znajdują się jedyne w swoim rodzaju, owiane legendą tajemniczości, przygody i wolności Bieszczady.

Podlaskie:

Województwo podlaskie to region, gdzie dominuje rolnictwo. Naszym atutem jest duży odsetek powierzchni użytków zielonych, co ukierunkowało rolników na chów bydła mlecznego i mięsnego. Mamy też idealne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Posiadamy również doskonałe warunki do rozwoju agroturystyki. To wszystko składa się na niepowtarzalny klimat regionu.

Pomorskie:

Nasz region łączy krajobrazy wielu polskich krain. Mamy nadmorskie plaże i rozległe pojezierza, żuławską depresję i wzgórza morenowe, ponadtyśiącletni Gdańsk i tętniący życiem sopocki kurort, złote wydmy i zielone lasy. Turystów przyciągamy bogatym dziedzictwem Kaszub, Kociewia, Powiśla i Żuław, mieszkańcy zaś kochają Pomorze za urodę tej ziemi i dobrą jakość życia.

Śląskie:

„Śląskie. Pozytywna energia” to hasło, które w pełni oddaje walory regionu. Śląskie ma potencjał surowcowy, gospodarczy i inwestycyjny, jest też niezwykle bogate w tereny zielone. Województwo dysponuje licznymi atrakcjami turystycznymi – to szlaki zabytków techniki, architektury drewnianej i miejsca pielgrzymkowe. Śląskie to jednak przede wszystkim pełni entuzjazmu i energii duchowej mieszkańcy.

Świętokrzyskie:

Zapraszamy w urokliwe i magiczne zakątki województwa świętokrzyskiego. O jego wyjątkowym charakterze decydują malownicze krajobrazy, piękno przyrody, czystość środowiska naturalnego i liczne zabytki. To doskonałe miejsce do uprawiania turystyki, obcowania z naturą oraz wypoczynku wśród pięknego, naturalnego środowiska. Święty Krzyż, Sandomierz, Chęciny, Puszcza Jodłowa i Poniemie – niezwykłość i piękno tych miejsc sprawiają, że kto raz odwiedzi Świętokrzyskie, będzie tu powracał.

Warmińsko-Mazurskie:

Kraina tysięcy jezior i wakacji pod żaglami... Cud natury... Smak świeżej ryby, wybornego sera, aromatycznego miodu... Puszczańskie bogactwo przyrody i wspaniałe zabytki gotyckie, w których unosi się duch Mikołaja Kopernika i krzyżackich wielkich mistrzów... Urokliwe wsie i miasteczka w zachwycającym „garbatym” krajobrazie... Warmia, Mazury i Powiśle to miejsce, w którym warto żyć.

Wielkopolskie:

W Wielkopolsce chętnie sięgamy po innowacyjne rozwiązania. Dotyczy to szczególnie wielkopolskiej wsi, która pięknieje, z sukcesem korzystając ze środków unijnych. Nasz region jest liderem w skali kraju pod względem wielkości produkcji rolniczej. Zależy nam na odkrywaniu potencjału lokalnych społeczności na obszarach wiejskich. Zapraszamy do odkrywania Wielkopolski!

Zachodniopomorskie:

Pomorze Zachodnie to region w samym sercu Europy. Dynamiczny, pełen młodych i utalentowanych osób. Czerpiący energię ze sztuki i spotkań z ludźmi. To region ekologiczny, otwarty na świat, ceniący wielokulturowość i różnorodność – także w kwestii kulinarnych smaków i urokliwych zakątków. To wolność i przestrzeń na łonie natury. Pomorze Zachodnie, tu zaczyna się przygoda!

promuje
łódzkie

Województwo łódzkie

Region łódzki położony w centrum Polski jest mozaiką krajobrazów, zabytków, tradycji i folkloru. Województwo Łódzkie, to także niezwykle dynamicznie rozwijający się obszar. Jest to zasługa przemysłowych działań budowy marek lokalnych i regionalnych, nie tylko sprzyjających integracji mieszkańców z regionem, ale też przyciągających turystów i inwestorów z Polski i zagranicy. Warto przyjrzeć się, czym jest Łódzkie.

Łódzkie – Rozrywka

Łódzkie przyciąga dobrą zabawą. Jest to doskonałe miejsce na spotkania z przyjaciółmi. Poznawanie Województwa Łódzkiego można rozpocząć od Łodzi i jej walorów. Manufaktura – zrewitalizowany kompleks dawnej fabryki włókienniczej Izraela Poznańskiego – i sławna w całej Polsce ulica Piotrkowska – najdłuższa ulica handlowo-usługowa w Europie – to nie tylko XIX-wieczna architektura, ale przede wszystkim nieprzerwanie pulsujące łódzkie centrum rozrywki. Do odwiedzenia zachęcają liczne restauracje, kluby, puby z charakterystycznymi ogródkami na Piotrkowskiej, które w okresie wakacyjnym są jej wizytówką. Innym miejscem spotkań mogą być także odnowione centra miast i miasteczek: Piotrkowa Trybunalskiego, Sieradza, Skierniewic, Łowicza, Łęczycy, Kutna oraz wielu innych. Warto zapoznać się z ofertą każdego z nich.

Łódzkie – Kultura

Kontynuując poznawanie regionu, warto znaleźć czas na łk łódzkiej kultury. Jest bowiem w czym wybierać! Warto odwiedzić Muzeum Sztuki, placówkę słynącą z niezwyklej kolekcji sztuki nowoczesnej, z trzema oddziałami: główną siedzibę w pałacu Maurycego Poznańskiego przy ulicy Więckowskiego, ms² zlokalizowane w Manufakturze, oraz w zrewitalizowanym pałacu Herbsta na Księżym Młynie. Tu organizowane są także pokazy filmowe i spotkania z artystami.

Łódź to także główna siedziba Teatru im. Stefana Jaracza, który – jako jedyny teatr w Polsce – oprócz trzech łódzkich, posiada aż cztery zamiejscowe sceny regionalne: w Radomsku, Sieradzu, Skierniewicach i Piotrkowie Trybunalskim. Teatr im. Jaracza to największy dramatyczny teatr w Polsce, proponujący widzom kulturalny produkt

najwyższej jakości. Zespół Teatru chętnie podejmuje wyzwania, od lat utrzymując europejski poziom artystyczny, czego potwierdzeniem są zaproszenia na krajowe i międzynarodowe festiwale, współpraca z cenionymi twórcami oraz uznanie krytyków i widzów.

Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina jest jedną z najdynamiczniej rozwijających się instytucji kultury w Polsce. Dzięki świetnym aranżacjom muzyki klasycznej, współczesnej i jazzowej oraz dzięki wakacyjnemu Wędrownemu Festiwalowi Filharmonii Łódzkiej – Kolory Polski przez 12 miesięcy w roku przyciąga tysiące melomanów.

Warto odwiedzić także Łódzki Dom Kultury, który posiada jedną z najlepszych, wielofunkcyjnych sal widowiskowych w Polsce – Salę Kolumnową, dodatkowo Łódzki Dom Kultury aranżuje dla mieszkańców regionu mnóstwo warsztatów, prelekcji, wykładów oraz spotkań z folklorem.

Łódzkie – Przyroda

Łódzkie jest wymarzonym miejscem na wyciszenie się na łonie natury. Malownicze lasy, sieć rzek i rzeczek oraz rozległe zalewy wodne (największe to zalew Sulejowski i zbiornik Jezioro, ale nie brakuje też mniejszych akwenów) to siedliska wielu gatunków roślin i zwierząt. Najlepiej je podziwiać, korzystając z licznych szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych i wodnych.

Dla zapracowanych mieszkańców centralnej Polski, szukających świeżego powietrza i spokoju w pięknych okolicznościach przyrody, Województwo Łódzkie proponuje odwiedzenie 7 parków krajobrazowych. Miłośnicy sportów wodnych mają możliwość korzystania ze spływów kajakowych rzekami: m.in. Wartą, Pilicą czy Rawką, a rozwinięta infrastruktura turystyczna umożliwia organizowanie kilkudniowych wycieczek. Piękną wizytówką przyrodniczą regionu są także tereny Alpinarium i Arboretum w Rogowie, słynące z unikalnych gatunków drzew i krzewów, pochodzących z całego świata, a także ogród roślin chronionych.

Inną atrakcją przyrodniczą jest Zoo Safari w Borysewie, gdzie na powierzchni ponad 22 ha spotykamy ponad 300 zwierząt 60 gatunków z 5 kontynentów. Atrakcją dla dzieci jest możliwość zabawy z oswojonymi afrykańskimi owieczkami oraz małpkami w minizoo.

Łódzkie – Sport

Obiekty i ośrodki sportowe w Województwie Łódzkim zachęcają do aktywności sportowej – często bardzo oryginalnej! Na szczególną uwagę zasługuje Europejskie Centrum Małej Ligi Baseballa w Kutnie – główny młodzieżowy ośrodek do gry w baseball i softball w Europie, Azji i Afryce. Baseball jest bez wątpienia jedną z najpopularniejszych dyscyplin sportowych na świecie, a kutnowski kompleks w znaczący sposób wpływa na rozpoznawalność Województwa.

Kolejnym obiektem promującym w Europie region Łódzki poprzez sport jest Centrum Japońskich Sportów i Sztuk Walki Dojo w Starej Wsi. To ośrodek położony w malowniczej scenerii Przedborskiego Parku Krajobrazowego, zaprojektowany zgodnie z kanonem architektury japońskiej, oferujący – poza stricte sportowymi – zajęcia związane ze sztuką kaligrafii, przygotowaniem sushi, układaniem ikebany czy parzeniem herbaty. To elementy dodatkowo uatrakcyjnijające pobyt osobom zainteresowanym „drugą Japonią” w centrum Polski.

Do najnowocześniejszych w Europie należy tor kajakarstwa górskiego w Drzewicy. Z doskonałych warunków treningowych stworzonych na rzece Drzewiczce m.in. z idealnie ukształtowanej rynny toru, korzystają zarówno

początkujący, jak i doświadczeni kajakarze. Tor spełnia wszystkie normy, umożliwiając organizację zawodów najwyższej rangi, z mistrzostwami świata włącznie.

Kompleks Termalno-Basenowy Termy Uniejów, stał się już słynny w centralnej Polsce i oferuje gorące kąpiele w leczniczych solankach termalnych. Dzięki przeprowadzonej w ostatnich latach rozbudowie części wewnętrznej, jak i zewnętrznej, przez cały rok można korzystać z basenów krytych, otwartych i zespołu odnowy biologicznej. Innymi atrakcjami są komory śnieżne, sauny, rwąca rzeka, wyspa z jacuzzi oraz taras wypoczynkowy z bufetem. Baseny solankowe zostały połączone z budynkiem basenów krytych i zasilane są leczniczą solanką termalną.

Województwo łódzkie – choć z dala od gór – ma także propozycje dla narciarzy. To Góra Kamieńsk, najdłuższy stok ze sztucznie naśnieżaną i oświetloną trasą narciarską, powstały na olbrzymiej hałdzie ziemi wydobytej z bełchatowskiej kopalni. Można się poczuć, jak w narciarskim kurorcie, korzystając z czteroosobowego wyciągu krzesełkowego czy dwóch wyciągów talerzykowych. Poza sezonem zimowym, atrakcją są trasy rowerowe, saneczkowe oraz downhillowe.

Łódzkie – Zabytki

W województwie łódzkim zobaczyć można niezwykle ciekawe i piękne miejsca: zarówno zabytki wybudowane w stylu gotyckim, jak i modernistycznym, potężne ośrodki przemysłowe, jak i urokliwe zabudowania wiejskie. Zwiedzając region warto jednak zwrócić uwagę na zamki: XIV-wieczny gotycki zamek w Łęczycy, ruiny niezwyklej rezydencji w Drzewicy, czy odbudowany zamek w Inowłodzu. Łódzkie imponuje perłami architektury romańskiej: kościołami w Inowłodzu, Tumie, Sulejowie czy Strońsku. W kręgu kultury i architektury ludowej odnajdziemy się w skansenach w Maurzycach, Sieradzu i Żywym Skansenie – Centrum Folkloru Polskiego w Nagawkach.

Dla wielu Łódzkie kojarzy się z pozostałościami Ziemi Obiecanej – fabrykami wybudowanymi z czerwonej cegły w XIX wieku i stojącymi tuż obok pałacami fabrykanckimi. Jest to widok szczególnie charakterystyczny dla stolicy regionu Łodzi. Dziś rewitalizowane obiekty zachęcają do odwiedzenia, a w szczególności Kompleks należący niegdyś do Izraela Poznańskiego przy ulicy Ogrodowej i mieszczący dziś Centrum Handlowo-Rozrywkowe Manufaktura oraz Księży Młyn (teren zakładów należący niegdyś do Karola Scheiblera).

Na ziemiach dzisiejszego Województwa łódzkiego swoje włości i rezydencje miały zarówno wpływowe rody magnackie, jak i ziemiaństwo. Do najcenniejszych pamiątek, jakie dziś można po nich podziwiać, należą Pałac w Nieborowie oraz Ogród Romantyczny Heleny Radziwiłłowej w Arkadii, należące niegdyś do Radziwiłłów, zachwyca koneserów sztuki, jak i miłośników przyrody. Niezwykłym przykładem wiejskiej architektury rezydencjalnej jest modrzewiowy dwór w Ożarowie oraz dwór w Tubądzinie. Dzisiaj obydwie zabytki mieszczą muzea poświęcone wnętrzom dworskim.

Przykłady ciekawych obiektów architektonicznych, inicjatyw kulturalnych, możliwości turystycznych i rekreacyjnych można by długo wymieniać. Dodając do tego świetne połączenia komunikacyjne (port lotniczy, skrzyżowanie autostrad, drogi ekspresowe i rozwijające się połączenia kolejowe) Łódzkie jest miejscem, gdzie łatwo trafić i gdzie warto spędzić chwilę wolnego czasu.

Powiat Tomaszowski

Ziemia Tomaszowska położona w centralnej części Polski ma do zaoferowania wiele ciekawych atrakcji przyrodniczych i kulturowych. Panują tu wspaniałe warunki sprzyjające wypoczynkowi i rekreacji.

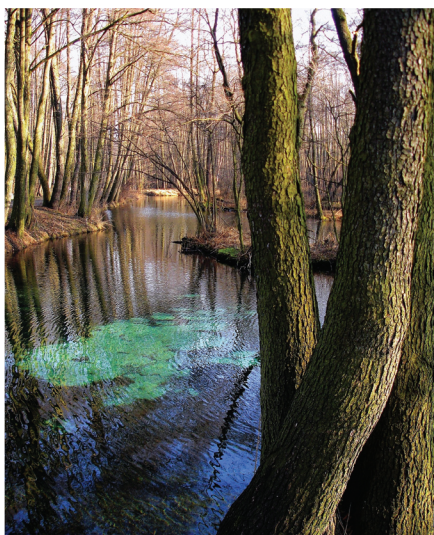
Powiat Tomaszowski jest jednym z 24 powiatów województwa łódzkiego i leży w jego południowo-wschodniej części. Jego obszar o powierzchni 1026 km² zamieszkuje 120 597 osób.

Stolicą powiatu jest Miasto Tomaszów Mazowiecki, którego dzieje są ściśle związane z rodziną Ostrowskich i rozwojem przemysłu włókienniczego. Współczesny Tomaszów to rozwijający się ośrodek turystyczny, który wraz z potencjałem otaczającej go przyrody oferuje niepowtarzalny klimat i charakter.

Krajobraz Ziemi Tomaszowskiej to przede wszystkim niezwykle malownicza Dolina Rzeki Pilicy z Zalewem Sulejowskim i dużymi kompleksami leśnymi. Lasy pokrywające prawie 1/3 naszego terenu oraz największa w regionie ilość kilometrów tras i szlaków pieszo-rowerowych, to również nasze atuty.

„Sztandarowymi” obiektami, stanowiącymi o atrakcyjności turystycznej regionu są: Skansen Rzeki Pilicy w Tomaszowie, poniemieckie bunkry w Konewce, Rezerwat Niebieskie Źródła, Groty Nagórzyckie czy Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach. Turystyczną rangę krajową mają również: kościół romański św. Idziego oraz ruiny Zamku Kazimierza Wielkiego w Inowłodzu, jak również znana miejscowość Spała – kurort carów i prezydentów wraz z Ośrodkiem Przygotowań Olimpijskich. Coraz popularniejsza jest przepiękna dolina Pilicy – „rzeki, która łączy”, po której organizowane są spływy kajakowe.

Bogate jest też dziedzictwo kulturowe tego terenu. Powiat Tomaszowski obejmuje cztery regiony etnograficzne, których kultura jest ciągle żywa i skrupulatnie podtrzymywana przez cykliczne imprezy takie, jak: sobótki w Smardzewicach, ubijanie masła w Lubochni, darcie pierza w Rzeczyca czy miodobranie w Żelechlinku.

Gościnnie Powiat czeka na wszystkich, którzy pragną go poznać i zwiedzić, jak również związać się z nim na dłuższą, wybierając na miejsce inwestycji, pracy czy nauki. Jesteśmy przekonani, że każdy z Państwa znajdzie coś, co go zafascynuje, a na pewno nie pozostawi obojętnym.

Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim

ul. Św. Antoniego 41, 97-200 Tomaszów Maz.

tel. + 48 (44) 724-21-27

e-mail: sekretariat@powiat-tomaszowski.pl

Wydział Informacji Turystycznej i Promocji

promocja@powiat-tomaszowski.pl

www.powiat-tomaszowski.pl

Gmina Inowłódz

Gmina Inowłódz to gmina turystyczno-wiejska położona w południowo-wschodniej części powiatu tomaszowskiego, we wschodniej części województwa łódzkiego. Jest jedną z najstarszych gmin tego regionu. Usytuowana po obu stronach Pilicy, na terenie dawnej Puszczy Pilickiej charakteryzuje się szczególną malowniczością krajobrazu dzięki rzadko spotykanej w tej części kraju różnorodności form ukształtowania terenu. Ponad połowę jej powierzchni zajmują lasy, stanowiąc dominujący element krajobrazu. Lasy Spalskie wraz z pozostałością Puszczy Pilickiej są jednym z największych obszarów leśnych w środkowej Polsce.

Bogata, sięgająca średniowiecza historia regionu zaowocowała cennymi zabytkami kultury materialnej, najważniejsze z nich to:

- Kościół pod wezwaniem św. Idziego w Inowłodzu, wzniesiony na przełomie XI i XII w. w stylu romańskim, ufundowany przez Władysława Hermana, jako wotum dziękczynne za narodziny syna Bolesława Krzywoustego. Kościół jest jednym z obiektów na „Szlaku Romańskim”,

- Ruiny zamku Kazimierza Wielkiego w Inowłodzu z XIV w. W latach 2008-2012 ruiny zostały częściowo zrekonstruowane, rozbudowane i zaadaptowane na potrzeby realizacji programu Gminnego Centrum Kultury i obsługi ruchu turystycznego.

Zrealizowana rekonstrukcja ma wyjątkowe znaczenie dla ochrony dziedzictwa narodowego. Obiekt bowiem został ukształtowany i zaaranżowany w sposób pozwalający odczytać charakter i formy dawnego założenia obronnego, natomiast teren wokół zamku odtworzono w sposób przybliżający charakter dawnych urządzeń obronnych, takich jak fosa, most nad nią i elementy systemu obrony w strefie bramy zamkowej. Utrwalone ruiny stanowią atrakcję turystyczną o charakterze ponadregionalnym.

- Kościół parafialny pod wezwaniem św. Michała Archanioła w Inowłodzu z 1520 r., późnogotycki z cudownym obrazem Matki Boskiej Bolesnej,

- Kościół w Spale pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Korony Polski. Powstał w 1923 r. z inicjatywy prezydenta Stanisława Wojciechowskiego.

Ponadto w gminie warto zobaczyć synagogę i pozostałości cmentarza żydowskiego w Inowłodzu, schron kolejowy i bunkry w Konewce oraz Dom Pamięci i Męczeństwa Leśników i Drzewiarzy Polskich, posąg żubra, szaniec św. Huberta i zabytkowy park w Spale.

Gmina Inowłódz posiada bogate tradycje turystyczne. Na początku XIX w. w Inowłodzu odkryto źródła wód mineralnych, dzięki czemu miejscowość awansowała do rangi znanego w całym Królestwie Polskim zdrojowiska. Gościł w nim m.in. Julian Tuwim, który w swoich utworach wystawił najlepsze świadectwo atrakcyjności krajobrazowej i kulturowej tego regionu. Poeta po latach pisał: „...Byłem we Francji, Portugalii, Stanach Zjednoczonych i Kanadzie a wszędzie tęskniłem za Inowłodzem”. Rozwój Spały jako kurortu przypada na koniec XIX w. Książę Aleksander Aleksandrowicz Romanow (późniejszy car Rosji) urzeczony pięknem krajobrazu i obfitością zwierzyny tutejszych lasów nakazał wybudować tu stanicę myśliwską. Po latach zabudowania Spały przeznaczono na cele reprezentacyjne do użytku władz państwa. Spalską rezydencję szczególnie upodobał sobie Prezydent II Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki.

Gmina Inowłódz to wymarzone miejsce dla wszystkich, którzy cenią sobie walory przyrodnicze, kulturowe, historyczne oraz spokój i ciszę. Dużym atutem Gminy jest również jej położenie geograficzne oraz układ komunikacyjny. Można tu dotrzeć w ciągu godziny, zarówno z Łodzi, jak i z Warszawy. Te wszystkie zalety sprzyjają rozwojowi bazy turystyczno-wypoczynkowej, którą tworzą hotele, pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe, gospodarstwa agroturystyczne, restauracje i wypożyczalnie sprzętu turystycznego.

Ogromny potencjał turystyczny wynikający ze znajdujących się naszym terenie malowniczych przestrzeni krajobrazowych, dostępu do rzeki Pilicy, kompleksów zieleni oraz zabytków i miejsc związanych z historią i kulturą regionu połączony z dostępnością komunikacyjną daje szerokie możliwości inwestycyjne w zakresie turystyki i rekreacji.

Spała

Spała to znana miejscowość wypoczynkowa nad rzeką Pilicą, w obrębie Spalskiego Parku Krajobrazowego, w gminie Inowłódz. Miejscowość zapisała się w dziejach Polski wieloma wydarzeniami o znaczeniu historycznym. Legenda wiąże początki Spały z łowami polskich władców, którzy w pogoni za zwierzyną trafili na małowniczą, śródleśną osadę. Przekazy historyczne wywodzą nazwę tej miejscowości od nazwiska Spałów – właścicieli młyna stojącego nad strumieniem Gać i wzmiankowanego już w 1511 roku.

Dziewicze lasy, obfitość zwierzyny i piękne krajobrazy skłoniły Aleksandra III, cara Rosji do wybudowania w Spale rezydencji myśliwskiej. Centralnym jej punktem był pałacyk zbudowany w 1884 roku. Następnie wznoszone były budynki dla personelu i służby oraz koszary. W rezultacie na przełomie XIX i XX wieku wyrósł w Spale okazały i samowystarczalny zespół rezydencjonalny. W okolicznych lasach utworzono rozległy zwierzyńiec gwarantujący powodzenie polowań. Do I wojny światowej Spała pozostawała miejscowością zamkniętą. Po wojnie przeznaczono ją na letnią rezydencję Prezydentów Rzeczypospolitej. W latach 1923-26 często przebywał w niej Stanisław Wojciechowski. Szczególnie jednak spalską rezydencję upodobał sobie Ignacy Mościcki. W czasie jego prezydentury stała się ona niemalże „drugim Belwederem”. Przyjeżdżał do niej co tydzień na 2-3 dni, aby tu pracować i wypoczywać. Z jego inicjatywy zapoczątkowano w Spale zwyczaj obchodzenia corocznych dożynek oraz dnia św. Huberta, patrona myśliwych.

Lata II wojny światowej zapisały w historii Spały i jej okolic wiele tragicznych wydarzeń. Wojenna pożoga nie oszczędziła spalskiego pałacyku, który spłonął w styczniu 1945 roku. Po wojnie Spała stała się ośrodkiem wczasów pracowniczych FWP, miejscem odbywania zawodów sportowych i szkoleń. W okresie tym miejscowość była najważniejszym na terenie Gminy ośrodkiem pełniącym funkcje turystyczno-wypoczynkowe. Po okresowym regresie Spała odzyskuje swój dawny blask i znaczenie. Dzięki działaniom gminnych władz samorządowych, prywatnych

inwestorów oraz lokalnej społeczności Spała ponownie awansowała do rangi wziętego kurortu, mogącego konkurować z innymi znanymi miejscowościami wypoczynkowymi w Polsce.

Rangę miejscowości podnosi Ośrodek Przygotowań Olimpijskich, nowoczesny kompleks sportowy, w którym można skorzystać m.in.: z odnowy biologicznej, krioterapii, rehabilitacji. Obecnie Spała dysponuje bogatą bazą hotelowo-gastronomiczną o najwyższym standardzie, przystosowaną do obsługi szkoleń, konferencji, spotkań integracyjnych i indywidualnych turystów.

Od 2000 r., dzięki reaktywacji obchodów Dożynek Prezydenckich, Spała w jedną z wrześniowych niedziel pełni funkcję rolniczej stolicy Polski. Dużą popularnością cieszą się również organizowane w Spale obchody święta patrona myśliwych – św. Huberta oraz Spalski Jarmark Antyków i Rękodzieła.

Dożynki w Spałę w okresie II Rzeczypospolitej

Spała była w latach 1886-1914 oficjalną rezydencją rosyjskich carów Aleksandra III i Mikołaja II. Po I wojnie światowej na równi z Zamkiem Królewskim w Warszawie, Łazienkami Królewskimi, Belwederem i Wawelem stała się miejscem reprezentacyjnym Rzeczypospolitej Polskiej przeznaczonym do użytku Naczelnika Państwa a później Prezydentów RP. Bywał w Spałę często zarówno Józef Piłsudski jak i Stanisław Wojciechowski. Prezydent RP Ignacy Mościcki stworzył w Spałę miejsce spotkań polityków, dyplomatów, a także środowisk młodzieżowych, wiejskich i robotniczych.

W Spałę organizowano wiele imprez o wymiarze krajowym i międzynarodowym. Jednym z nich były dożynki, które po raz pierwszy odbyły się 28 sierpnia 1927 roku. Uczestniczyło w nich wg oficjalnych źródeł 10 tys. osób.

Kolejne odbyły się w dniach 25-27 sierpnia 1928 roku. Były one ogromną imprezą, w której uczestniczyło według niektórych źródeł aż 38 tysięcy osób. W lasach spaliskich wyrosło prawdziwe miasteczko namiotowe, z samej Warszawy przybyło 28 pociągów, nie licząc autokarów. Organizatorami dożynek był Centralny Związek Kółek Rolniczych oraz wiejskie organizacje młodzieżowe i Związek Teatrów Ludowych. W trakcie dożynek odbywały się nie tylko defilady, pochody oraz występy muzyczne i taneczne. Organizowano też liczne zawody sportowe w lekkiej atletyce, grach sportowych, pokazy gimnastyczne, konkursy strzeleckie i sztafety kolarskie. Właśnie w 1928 r. zbudowano stadion z bieżnią o długości 460 metrów i trybunami na 10 tys. widzów. Pośrodku widowni umiejscowiona była loża prezydencka, przed którą przebiegał ceremoniał składania wieńców dożynkowych. W uroczystościach uczestniczył premier RP Kazimierz Bartel i liczni ministrowie. W następnych latach na potrzeby dożynkowe zbudowano potężną halę o powierzchni 4000m².

Kolejne dożynki w 1929 r. odbyły się z udziałem Prezydenta Ignacego Mościckiego w nieodległej od Spały wsi Smardzewice.

Imponujące były też spalskie dożynki w 1933 r., scenografię, których opracowała słynna malarka młodopolska Zofia Stryjeńska. I w tych dożynkach zgromadzono ok. 25 tys. uczestników z różnych stron Polski.

Ukształtowana w okresie II Rzeczypospolitej tradycja spalskich dożynek przetrwała w świadomości społeczeństwa lata okupacji i PRL-u. Powrócono do niej w 2000 roku i z powodzeniem jest kontynuowana współcześnie każdego roku w połowie września w Spale.

*Dr Michał Słoniewski
Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji
w Warszawie*

* Wszystkie zdjęcia pochodzą z książki „Prezydencka Spała”, Narodowego Archiwum Cyfrowego i zbiorów autora.

Efekty wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013).

Od 2007 roku w Polsce realizowany jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, który umożliwia kontynuację procesu modernizacji oraz rozwoju rolnictwa, gospodarki żywnościowej, a także zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Program ten jest kontynuacją wsparcia wsi i rolnictwa jakie miało miejsce w ramach przedakcesyjnego programu SAPARD, Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” oraz Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006.

Budżet PROW 2007-2013 wynosi ponad 17,4 mld euro, w tym 13,4 mld euro ze środków UE (Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW). Faktycznie do rozdysponowania jest około 14,4 mld euro, ponieważ blisko 3 mld euro stanowią zobowiązania z lat 2004-2006 podjęte w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006. Budżet PROW 2007-2013 jest największy spośród wszystkich programów rozwoju obszarów wiejskich wdrażanych w 27 krajach Unii Europejskiej.

PROW 2007-2013 realizowany jest poprzez 22 działania zgrupowane w osiach tematycznych:

- Oś 1** – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- Oś 2** – Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich,
- Oś 3** – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,
- Oś 4** – Leader.

Do dnia 2 sierpnia 2013 r. w ramach wszystkich działań PROW 2007-2013 wypłacono pomoc dla 5 857 743 operacji. Zakontraktowano ponad 87% dostępnego budżetu PROW 2007 – 2013. Na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności na kwotę ponad 47 mld zł, co stanowi ponad 65% alokacji Programu.

Poniżej zostały zaprezentowane przykłady operacji, które zostały zrealizowane w ramach wybranych działań PROW 2007-2013. W ramach zaprezentowanych przykładów, Beneficjenci pozyskali środki na inwestycje w rolnictwie, w tym w zakresie organizacji rynku rolnego owoców i warzyw.

„Modernizacja gospodarstw rolnych”

Działanie to ma na celu wsparcie modernizacji gospodarstw w celu zwiększenia ich efektywności poprzez lepsze wykorzystanie czynników produkcji, w tym wprowadzenie nowych technologii produkcji, poprawę jakości produkcji, różnicowanie działalności rolniczej, a także zharmonizowanie warunków produkcji rolnej z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego, higieny produkcji oraz warunków utrzymania zwierząt.

Pomoc jest udzielana na inwestycje dotyczące modernizacji lub rozwoju pierwotnej produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

Beneficjentem działania może być osoba fizyczna, osoba prawna lub spółka osobowa.

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania, w okresie realizacji PROW 2007 – 2013, nie może przekroczyć 300 000 zł.

Dofinansowanie wynosi od 40 do 60% kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą.

W ramach działania **121 „Modernizacja gospodarstw rolnych”** dotychczas podpisano 58 539 umów na kwotę 8,24 mld zł (86,86% limitu środków). Zrealizowano płatności na kwotę ponad 7 mld zł dla 45 013 beneficjentów (74,97% limitu środków).

Efekty realizacji działania

Dominującymi kierunkami produkcji w gospodarstwach objętych pomocą były: chów i hodowla bydła mlecznego – 37,11% (ogólnej liczby operacji zakończonych), uprawa polowa – 25,05%, chów i hodowla trzody chlewnej – 11,70%, produkcja mieszana – 10,55%.

Rolnicy zakupili ponad 210 tys. maszyn i urządzeń do produkcji rolnej (w tym ponad 41 tys. szt. do produkcji zwierzęcej), prawie 30 tys. ciągników oraz blisko 700 szt. sprzętu komputerowego. Wybudowano lub zmodernizowano blisko 2,5 tys. m² budynków gospodarczych. Wybudowano także blisko 103 tys. m³ zbiorników na gnojówkę i gnojownicę i 83,3 tys. m² powierzchni płyt obornikowych. Poprawiając funkcjonalność gospodarstw wybudowano lub zmodernizowano 2 647,6 tys. m² powierzchni placów manewrowych i 58,5 km dróg dojazdowych.

Przykład operacji zrealizowanej w ramach działania 121 „Modernizacja gospodarstw rolnych”

Województwo:	Kujawsko-Pomorskie
Gmina:	Lubraniec
Wartość całkowita operacji:	240 639,00 PLN
Wartość dofinansowania:	112 448,50 PLN
w tym EFRROW:	84 336,37 PLN

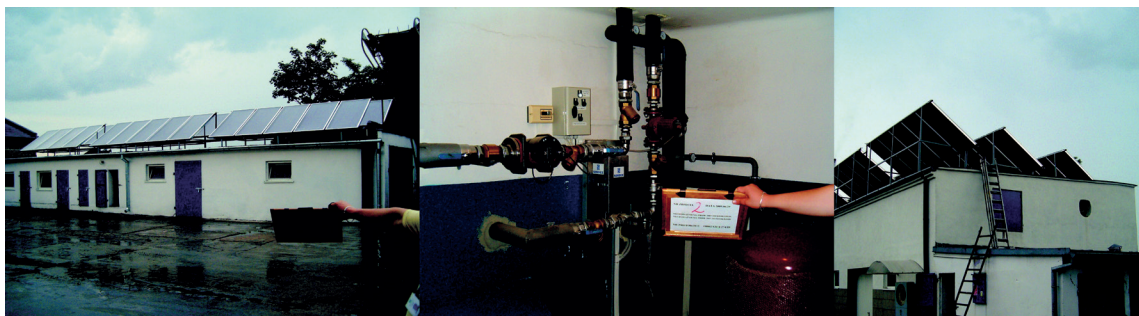
Wykorzystanie kolektorów słonecznych w gospodarstwie specjalizującym się w uprawie ziół

Beneficjent posiada 20-hektarowe gospodarstwo rolne, zajmuje się uprawą ziół, takich jak melisa, szalwia, tymianek, mięta, kozłek i dziurawiec. Suszenie odbywa się w gospodarstwie, w specjalnie przystosowanym do tego pomieszczeniu. W celu zmniejszenia kosztów produkcji, rolnik od kilku lat inwestuje w swoją działalność. W ramach Programu SAPARD kupił deszczownię, czyli urządzenie do nawadniania upraw polowych oraz wybudował studnię.

W ramach przedmiotowej operacji, beneficjent zakupił i zamontował płaskie kolektory słoneczne na dachach budynków gospodarczych. W skład, zakupionego przez Beneficjenta, zestawu wchodzi 100 kolektorów o łącznej powierzchni 200 m², wymiennik płytowy oraz zbiornik na wodę o pojemności 10 000 litrów.

Kolektory połączone są w jeden obieg wypełniony specjalną, niezamarzającą cieczą roboczą, tj. glikolem. Promienie słoneczne nagrzewają glikol, który dzięki pracy pomp ciągle pozostaje w ruchu. Rurami spływa do tzw. wymiennika płytowego, gdzie podgrzewa wodę, której obieg połączony jest bezpośrednio ze specjalnymi urządzeniami do suszenia, czyli nagrzewnicami. Znajdujące się w suszarni nagrzewnice ogrzewają powietrze, które rozprowadzane jest po całym pomieszczeniu przy pomocy wentylatorów.

Dzięki zrealizowaniu inwestycji zmniejszeniu uległo zużycie materiału opałowego. Zainstalowanie kolektorów słonecznych spowodowało wzrost konkurencyjności gospodarstwa. Równocześnie inwestycja w pozytywny sposób wpływa na ochronę środowiska poprzez zmniejszenie emisji dwutlenku węgla.

„Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”

W zakresie działania realizowane są przedsięwzięcia służące poprawie konkurencyjności przedsiębiorstw w sektorze przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, uwarunkowane wzrostem wartości dodanej, jakości produkcji, obniżeniem kosztów oraz rozwojem nowych produktów, procesów i technologii produkcji, jak również poprawą warunków produkcji w odniesieniu do obowiązujących lub nowowprowadzanych standardów. Celem realizacji działania jest również wzmocnienie pozycji grup producentów rolnych w kanale marketingowym zbytu produktów oraz konsolidacja podmiotów w branży przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Beneficjentami działania są przedsiębiorcy.

W ramach działania **123 „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”** podpisano 1 499 umów na kwotę 2,97 mld zł (75,96% limitu środków).

Zrealizowano płatności na kwotę 1,89 mld zł dla 929 beneficjentów (48,80% limitu środków).

Efekty realizacji działania:

do końca 2012 r. zrealizowano 960 operacji w 761 przedsiębiorstwach, w tym dotyczące nowych produktów i/lub technik 228 operacji w 218 przedsiębiorstwach.

Przykład operacji zrealizowanej w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”

Województwo:	Mazowieckie
Gmina:	Załuski
Wartość całkowita operacji:	6 428 203,13 PLN
Wkład Beneficjenta:	3 154 067,40 PLN
Wysokość dofinansowania w ramach EFRROW:	1 577 033,70 PLN
Inne źródła	525 677,90 PLN

Dostosowanie zdolności przetwórczych do wzrastającego popytu na świeże warzywa.

Beneficjent, Firma Green Factory Artur Rytel zajmuje się produkcją i całoroczną sprzedażą hurtową świeżych warzyw. Podstawowym celem trzech projektów zrealizowanych w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” objętego PROW 2007-2013 był wzrost mocy produkcyjnej zakładu, modernizacja istniejących oraz wprowadzenie nowych procesów i technologii produkcji. W wyniku realizacji przedsięwzięcia poprawiła się efektywność procesu przetworzenia surowca, pakowania produktów a tym samym jakość produktów. Nastąpiło rozszerzenie oferty o nową gamę produktów.

Zrealizowano inwestycje obejmujące rozbudowę powierzchni magazynowych zakładu oraz przebudowę powierzchni produkcyjnej. Wybudowano oczyszczalnię ścieków, co przyczyniło się do poprawy stanu środowiska naturalnego. Dzięki nowym urządzeniom warzywa są automatycznie ważone i pakowane w torby zapewniające właściwe warunki przechowywania tj. wyrównany poziom gazów ochronnych, odpowiedni dla utrzymania trwałości produktu. Wprowadzenie nowych technologii produkcji korzystnie wpływa na poziom sprzedaży na rentowność zakładu.

„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Celem działania jest różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów oraz promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.

Beneficjentem działania jest osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

W ramach działania 311 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” podpisano 15 048 umów na kwotę 1,32 mld zł (92,10% limitu środków). Zrealizowano płatności na kwotę 1,6 mld zł dla 11 540 beneficjentów (70,84% limitu środków EFRROW).

Efekty realizacji działania:

- prawie 10 tys. osób – rolników lub członków ich rodzin podjęło działalność pozarolniczą, głównie w sferze usług
- zrealizowane operacje dotyczyły głównie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa (66,3% wszystkich zrealizowanych operacji), usług dla ludności (11%), usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem (7,6%), realizacji robót i usług budowlanych lub instalacyjnych (7,5%).
- operacje zostały zrealizowane przez rolników – 82%, małżonków rolników – 15% oraz domowników – 3%.

Przykład operacji zrealizowanej w ramach działania 311 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Województwo:	Warmińsko-mazurskie
Gmina:	Kętrzyn
Wartość całkowita operacji:	403 440,00 PLN
Wkład Beneficjenta:	303 440,00 PLN
Wysokość dofinansowania w ramach EFRROW:	75 000,00 PLN
Inne źródła:	0 PLN

Uzyskanie dodatkowego źródła dochodu poprzez budowę punktu sprzedaży i rozpoczęcie sprzedaży detalicznej i hurtowej sprzętu pszczelarskiego.

Beneficjentka działania, prowadząca wielopokoleniowe gospodarstwo rodzinne, poszukując dodatkowego źródła dochodu, postanowiła podjąć pozarolniczą działalność. W związku z tym, że na terenie województwa warmińsko-mazurskiego działa wiele gospodarstw trudniących się działalnością pszczelarską, Pani Agnieszka otworzyła hurtownię sprzętu pszczelarskiego. Beneficjentka w ramach operacji zrealizowała inwestycję polegającą na budowie budynku usługowo-gospodarczego wraz z instalacjami, w którym zlokalizowano hurtownię sprzętu pszczelarskiego. Hurtownia zaopatruje koła pszczelarzy, sklepy oraz osoby indywidualne z całego regionu. Dodatkowo w hurtowni można również zakupić certyfikowane, wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych, prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, miody z Gospodarstwa Pasiecznego Bartnik Mazurski.

Operacja została zakończona 27.12.2012 r.

**Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
– zarys nowego okresu programowania**

W kolejnej perspektywie finansowej, w latach 2014-2020, publiczne wsparcie finansowe adresowane do polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich ukierunkowane będzie na realizację celów określonych w „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa” oraz celów sformułowanych w dokumentach wspólnotowych odnoszących się do polityki rozwoju obszarów wiejskich. Strategia jest jednym z 9 dokumentów o charakterze sektorowym w ramach obowiązującego w Polsce systemu zarządzania rozwojem. Wspólna Polityka Rolna (w tym jej II filar) stwarza możliwość realizacji części celów Strategii.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) stanowić będzie jedno z najważniejszych narzędzi realizacji w/w Strategii. Będzie realizował cel ogólny i te cele szczegółowe Strategii, które odpowiadają misji i celom Wspólnej Polityki Rolnej oraz unijnym priorytetom rozwoju obszarów wiejskich.

Celem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

PROW 2014-2020 będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla wspólnotowej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020.

W projekcie rozporządzenia EFRROW zdefiniowane zostały również tzw. cele szczegółowe (18), którym podporządkowana powinna być realizacja poszczególnych instrumentów wsparcia.

Przegląd priorytetów PROW 2014-2020 oraz przewidywane do realizacji instrumenty wsparcia.

Priorytet 1.

Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.

Ogólne założenie:

Zapewnienie rolnikom oraz właścicielom lasów wszechstronnego doskonalenia zawodowego i doradztwa, obejmującego zarówno kwestie produkcji jak i środowiska. Przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji naukowych i dydaktycznych oraz doradztwa, wzmacniane będą powiązania pomiędzy nauką i praktyką w celu opracowywania nowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie rolnictwa, leśnictwa i przetwórstwa oraz wdrażania ich do praktyki gospodarczej.

Przewidywane instrumenty wsparcia:

- Transfer wiedzy i działania informacyjne
- Doradztwo
- Współpraca.

Priorytet 2.

Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.

Ogólne założenie:

Wzmacnianie konkurencyjności polskiego sektora rolnego poprzez ukierunkowane wsparcie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, także tych o niewystarczającym obecnie poziomie towarowości. Ułatwianie podejmowania działalności rolniczej przez młodych ludzi.

Przewidywane instrumenty wsparcia:

- Modernizacja gospodarstw rolnych
- Restrukturyzacja małych gospodarstw
- Premia dla młodych rolników.

Priorytet 3.

Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

Ogólne założenie:

Pogłębienie integracji poziomej i pionowej w łańcuchu żywnościowym oraz rozwój rynku produktów wysokojakościowych celu wsparcia konkurencyjności sektora żywnościowego, wzmocnienia pozycji producentów i ich lepszego powiązania z rynkiem. Stabilizacja potencjału produkcji rolnej i leśnej – wprowadzenie instrumentów umożliwiających zapobieganie i likwidowanie skutków katastrof naturalnych.

Przewidywane instrumenty wsparcia:

- Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych
- Przetwórstwo i marketing produktów rolnych
- Tworzenie grup producentów
- Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – Targowiska
- Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych.

Priorytet 4.

Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.

Ogólne założenie:

Promowanie praktyk rolniczych sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności, krajobrazu oraz walorów środowiska naturalnego, w szczególności jakości gleb i wód.

Przewidywane instrumenty wsparcia:

- Działanie rolnośrodowiskowoklimatyczne Rolnictwo ekologiczne
- Płatności dla obszarów Natura 2000
- Płatności dla obszarów ONW
- Scalanie gruntów.

Priorytet 5.

Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.

Ogólne założenie:

Inwestycje w przedsiębiorstwach i gospodarstwach, których efektem dodatkowym jest oszczędność wody, energii, wykorzystanie produktów ubocznych lub odpadowych, wykorzystanie OZE lub produkcja surowców odnawialnych do produkcji energii będą wspierane w ramach działania Inwestycje w środki trwałe (art. 18) realizowanego w ramach priorytetu 2 oraz 3. W efekcie realizowany będzie postulat zmniejszenia presji na środowisko i przeciwdziałania zmianom klimatu. Poprawa bilansu gazów cieplarnianych poprzez zmniejszenie ich emisji może następować w wyniku realizacji inwestycji wymienionych powyżej oraz zwiększenia sekwestracji dwutlenku węgla w wyniku zalesień i niektórych schematów programu rolnośrodowiskowoklimatycznego.

Przewidywane instrumenty wsparcia:

- Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego.

Priorytet 6.

Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Ogólne założenie:

Dalszy rozwój społeczno-gospodarczy obszarów wiejskich poprzez kontynuację działań na rzecz zatrudnienia i poprawy jakości życia, także poprzez realizację oddolnych strategii (Leader).

Przewidywane instrumenty wsparcia:

- Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej
- Rozwój przedsiębiorczości
- Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – Odbudowa i poprawa dziedzictwa kulturowego wsi, infrastruktura małej skali
- LEADER.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w kwietniu 2013 r. uruchomiło proces konsultacji społecznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Przewiduje się, że do końca 2013 r. Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, zostanie przedłożony Radzie Ministrów do akceptacji. Po uzyskanej akceptacji przez Radę Ministrów przedmiotowy projekt zostanie przekazany do Komisji Europejskiej w celu zatwierdzenia.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Artykuł opracowany w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Artykuł współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
– Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Europejski model ubezpieczenia społecznego rolników

Ubezpieczenie społeczne rolników w obowiązującej formie organizacyjno-prawnej funkcjonuje od wyodrębnienia części ludności rolniczej z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych i przekazania jej obsługi od 1 stycznia 1991 roku nowo powołanej jednostce administracji państwowej – Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. KRUS jest jedną z największych w Polsce instytucji wykonawczych administracji rządowej, realizującej zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia ludności rolniczej, o strategicznym znaczeniu w skali państwa. Kasa prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, której źródłem są składki od ubezpieczonych rolników i środki z budżetu państwa, stanowiące gwarancję wypłaty rolnych świadczeń emerytalno-rentowych i źródło finansowania innych zadań zleconych poza ustawą z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Największe z nich dotyczy obsługi ubezpieczenia zdrowotnego, którym Kasa obejmuje ponad 3 mln osób – rolników i członków ich rodzin, wymierzając zróżnicowane składki zdrowotne oraz dokonując ich poboru, i ewidencji na rzecz Narodowego Funduszu Zdrowia. Inne istotne zobowiązania Kasy wynikają m.in. z koordynacji zabezpieczenia społecznego w warunkach integracji europejskiej i rządowych umów o międzynarodowej współpracy.

Rozwiązania w ramach KRUS – organizacyjne, podmiotowe, finansowe – były wzorowane na mających długą tradycję i akceptowanych społecznie w krajach zachodniej Europy z dużym udziałem rolnictwa (w Austrii, Francji czy w Niemczech) systemach ubezpieczeń społecznych dla ludności rolniczej. W Polsce do powołania KRUS obsługę ubezpieczenia indywidualnych rolników prowadziły jednostki samorządu terytorialnego, natomiast przyznawanie rolnych świadczeń pozostawało w gestii Centrali i 54 wojewódzkich oddziałów ZUS.

W instytucji kierowanej przez Prezesa KRUS, będącego centralnym organem administracji rządowej z osobowością prawną, funkcjonuje obecnie 16 oddziałów regionalnych, 256 placówek terenowych i Centrala. Prezes KRUS jest organem założycielskim dla siedmiu centrów rehabilitacji rolników mających status samodzielnych z.o.z.; z urzędu pełni też funkcję Zarządu Funduszu Składowego – podmiotu prawnego zapewniającego w systemie Kasy samofinansowanie świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego rolników.

Pozabudżetowy Fundusz Składowy jest ustawowo zobowiązany do dokonywania odpisu na Fundusz Administracyjny KRUS oraz Fundusz Prewencji i Rehabilitacji, a ponadto finansowania m.in. obsługi Rady Rolników. Znaczące jest, że w ostatniej dekadzie ogromnie zmalał udział dotacji budżetowej w Funduszu Prewencji i Rehabilitacji. W 2013 r. aż 99,5 proc. przychodów tego funduszu pochodzi z odpisu od Funduszu Składowego. Sukcesywnie i trwale zmniejszał się także udział wydatków budżetu państwa w finansowaniu ogółu zadań Kasy – w br. nie przekroczy 4,9 proc. jego ogółu, przy czym koszt rolnych świadczeń, utrzymujący się na poziomie 87 proc. dotacji do Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy, nie odbiega od dotacji do analogicznych rolniczych systemów w krajach Unii Europejskiej.

oprac. KRUS

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa sprawnie wspiera rozwój polskiej wsi i rybactwa

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa sprawnie rozdziela środki przyznane Polsce na realizację Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, udziela wsparcia rolnikom z budżetu krajowego, prowadzi nowoczesny system rejestracji zwierząt gospodarskich, a także wdraża programy pomocowe dla sektora rybackiego.

Niewątpliwym sukcesem ARiMR jest najszybsze w całej Wspólnocie tempo wypłacania dopłat bezpośrednich, z których w naszym kraju korzysta co roku ok. 1,4 mln beneficjentów.

ARiMR bardzo dobrze poradziła sobie z rozdzielaniem pieniędzy z unijnych programów wdrażanych w latach 2002–2006. Agencja w ramach takiej pomocy wypłaciła wówczas na rozwój wsi i obszarów wiejskich ok. 23 mld zł.

Także realizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, największego z europejskich programów pomocowych dla sektora rolnego, przebiega bez zakłóceń. Cały budżet przeznaczony na PROW 2007–2013, a wynosi on ponad 70 mld zł, zostanie wykorzystany.

Udzielane za pośrednictwem ARiMR unijne wsparcie na rozwój wsi, obszarów wiejskich oraz branży przetwórczej, przynosi efekty. Nowoczesne maszyny i urządzenia rolnicze, kupione dzięki takiemu dofinansowaniu, można zobaczyć podczas pracy niemal w każdej polskiej wsi. Znacznie poprawiła się także infrastruktura na obszarach wiejskich, począwszy od wodociągów i oczyszczalni ścieków, a skończywszy na chodnikach, czy obiektach sportowo-rekreacyjnych.

Zauważyć można, że mieszkańcy wsi stają się coraz bardziej przedsiębiorczy. Dzięki pomocy udzielanej przez Agencję w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 tworzą oni nowe firmy, niezwiązane z rolnictwem, a w nich zatrudniają nowych pracowników. Jak grzyby po deszczu powstają różne zakłady usługowe, np. salony fryzjerskie, sklepy, stacje naprawy samochodów.

Zmienia się także struktura demograficzna na polskiej wsi. Z badań wynika, że polscy rolnicy są najmłodsi w całej Unii Europejskiej. To bardzo korzystne zjawisko, bo z natury rzeczy wynika, że młodzi ludzie są bardziej kreatywni, wydajni, szybciej przyswajają nową wiedzę i łatwiej potrafią wykorzystywać w praktyce. Te pozytywne zmiany to również zasługa dwóch, uzupełniających się działań, wdrażanych przez ARiMR w ramach PROW 2007–2013 – „Renty strukturalne” oraz „Ułatwianie startu młodym rolnikom”.

Równie dobrze Agencja radziła sobie z realizacją Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007–2013”. Z takiej pomocy skorzystali m.in. właściciele stawów hodowlanych, armatorzy statków rybackich, zarządy portów i przystani oraz instytucje badawcze. Dzięki wsparciu z tego programu przetwórstwo ryb w Polsce należy obecnie do najnowocześniejszych w Europie.

Na polską wieś pieniądze płyną nie tylko z unijnych programów. ARiMR udziela też znaczącego wsparcia rolnikom z budżetu krajowego. Umożliwia im m.in. skorzystanie z niskooprocentowanych kredytów bankowych na inwestycje lub na odtworzenie produkcji po klęskach żywiołowych. Niezamożnym studentom z terenów wiejskich poręcza kredyty na studia.

Prowadzenie Rejestru Zwierząt Gospodarskich, w ramach którego odbywa się np. kolczykowanie zwierząt i odnotowywanie wszelkich zmian zachodzących w stadach, to kolejne zadanie powierzone Agencji. Niezmiernie ważne w systemie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

ARiMR pokrywa za rolników koszty utylizacji padłych zwierząt gospodarskich. Dzięki temu nie ma problemów z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego i zagrożenia epidemiologiczno-sanitarne.

Więcej informacji o przedstawionej wyżej pomocy finansowej można uzyskać na portalu internetowym www.arimr.gov.pl, w placówkach ARiMR, a także u naszych konsultantów obsługujących bezpłatną infolinię 800 38 00 84

Agencja Nieruchomości Rolnych jest państwową osobą prawną. Art. 23 Konstytucji RP mówi, że podstawą ustroju rolnego w Polsce jest gospodarstwo rodzinne, a art. 24 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa podkreśla, że „Agencja gospodaruje mieniem w drodze: w pierwszej kolejności sprzedaży mienia w całości lub jego części...”. Dlatego najważniejszym zadaniem Agencji jest prywatyzacja państwowych gruntów z korzyścią dla gospodarstw rodzinnych poprzez sprzedaż.

Obecnie są najlepsze warunki do nabywania państwowej ziemi, jakie w swojej ponad 20-letniej działalności zaoferowała rolnikom Agencja. Te optymalne rozwiązania Agencja wypracowuje z organizacjami społecznymi, które najlepiej znają popyt na ziemię na swoim terenie. Na przetargi kierowane są działki od 1 ha do średniej powierzchni gospodarstwa w danym województwie. Sprzedaż odbywa się głównie na przetargach ograniczonych, których skuteczność jest zdecydowanie wyższa niż przetargów nieograniczonych.

Warto również pamiętać, że rolnicy mają możliwość zakupu gruntów rolnych na zasadach preferencyjnych, które obowiązują tylko do końca bieżącego roku. Do tego czasu ci, którzy kupią państwową ziemię w celu utworzenia lub powiększenia gospodarstwa rodzinnego, mogą skorzystać m.in. z możliwości rozłożenia przez ANR płatności na roczne lub półroczne raty z preferencyjnym oprocentowaniem w wysokości 2% rocznie, na okres do 15 lat, przy wpłacie przez nabywającego jedynie 10% ceny nieruchomości przed zawarciem umowy. Dodatkowo Agencja stosuje zabezpieczenie jedynie w formie hipoteki i weksla in blanco.

Agencja ma największą ofertę nieruchomości atrakcyjnych inwestycyjnie w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. W tym roku – z puli około 100 tys. ha, jakie ma w Zasobie – przygotowała do sprzedaży ok. 2 tys. ha na terenie całego kraju. Niemal dwie trzecie tych terenów znajduje się w granicach administracyjnych miast lub wokół nich. Działki te przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową, przemysłową, handlowo-usługową, a także sportowo-rekreacyjną. Ich cechą wspólną, poza atrakcyjną lokalizacją, jest przejrzysty stan prawny i jasno określone procedury ich nabywania. Ponieważ są to nieruchomości nierolne, nie ma także prawnych obostrzeń dla cudzoziemców w dostępie do ich zakupu, więc i oni mogą je nabywać.

Warto zwrócić uwagę na jeszcze jedną datę: 1 maja 2016 roku, kiedy nastąpi zniesienie ograniczeń w sprzedaży ziemi cudzoziemcom. Do tego czasu Agencja zamierza w pierwszej kolejności sprzedać maksymalnie dużo gruntów, a pozostałą ziemię z Zasobu wiązać takimi umowami, żeby dzierżawcy mogli po 2016 r. korzystać z prawa pierwszeństwa w nabyciu dzierżawionych gruntów. Przy okazji chciałbym obalić mit, że cudzoziemcy wykupują polską ziemię. Od początku działalności Agencji, czyli od 1992 roku, do końca roku 2012 cudzoziemcy kupili z państwowego zasobu 1820 ha, tj. 0,075% wszystkich sprzedanych w tym czasie gruntów (ANR od 1992 roku sprzedała 2,4 mln ha).

Agencja Nieruchomości Rolnych z tytułu prowadzonej działalności wypracowuje i odprowadza do państwowej kasy środki finansowe. Od 2005 roku do końca czerwca br. do państwowej kasy przekazała łącznie prawie 12,7 mld zł. Według stanu na 30 czerwca 2013 roku w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa pozostaje prawie 1,74 mln ha, w tym 1,29 mln ha jest dzierżawionych, 292 tys. ha czeka na rozdysponowanie, a ok. 97 tys. ha znajduje się w innych formach nietrwałego rozdysponowania.

Leszek Świętochowski
Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych

Działalność Agencji Rynku Rolnego

**Agencja
Rynku
Rolnego**

Od ponad dwóch dekad Agencja Rynku Rolnego prowadzi działania na rzecz utrzymania równowagi rynkowej i wzmocnienia krajowego sektora rolno-żywnościowego. Od 2004 r. realizuje – określone w ustawie oraz w innych obowiązujących przepisach prawa – mechanizmy wspólnej polityki rolnej (WPR) i programy krajowe.

Obecnie ARR administruje środkami finansowymi pochodzącymi z funduszy UE, budżetu państwa oraz funduszy promocji produktów rolno-spożywczych. Swoją działalnością w zakresie wsparcia rynku rolno-spożywczego obejmuje ponad 20 grup towarowych, administrując ponad 50 instrumentami i mechanizmami wsparcia. W ramach zadań ustawowych realizuje ponadto działania związane z promocją i informacją dotyczącą produktów rolno-spożywczych, prowadzi szeroko zakrojone analizy rynkowe i wspomaga polskich przedsiębiorców w dotarciu z ich produktami na rynki krajów trzecich.

Zakres kompetencji ARR

W ramach administrowanych mechanizmów Agencja:

- Wypłaca producentom rolnym, przetwórcom i eksporterom środki finansowe należne im z tytułu ich uczestnictwa w zarządzanych przez ARR programach unijnej polityki rolnej i w programach krajowych.
- Wydaje decyzje administracyjne związane z uczestnictwem tych podmiotów w mechanizmach WPR i krajowych.
- Informuje o warunkach, które należy spełnić, by skorzystać z programów UE zarządzanych przez ARR.
- Administruje rejestrami prowadzonymi na podstawie przepisów prawa krajowego i unijnego.
- Pobiera i wypłaca środki finansowe przeznaczone na promocję żywności, pochodzące z budżetu UE, Polski oraz krajowych funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.
- Prowadzi kontrole stwierdzające, czy przedsiębiorcy – otrzymujący przyznane przez ARR środki finansowe lub prawo do produkcji określonych produktów – działają zgodnie z przepisami.
- Przekazuje Komisji Europejskiej informacje o realizowanych przez ARR działaniach z zakresu wspólnej polityki rolnej.
- Uczestniczy w podejmowaniu przez instytucje unijne decyzji związanych z działaniami ARR i przekazuje informacje o tych decyzjach beneficjentom i wszystkim zainteresowanym tematyką rolniczą.
- Sporządza cykliczne i doraźne analizy, prognozy, informacje oraz opracowania o bieżącej i przewidywanej sytuacji na podstawowych rynkach rolnych; prowadzi szeroko zakrojone działania informacyjne mające poszerzyć wiedzę na temat zarządzanych przez ARR programów WPR i krajowych oraz warunków uczestnictwa w tych programach.

Źródła finansowania działań

Administrowane przez ARR mechanizmy WPR są finansowane przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. Niektóre mechanizmy są także współfinansowane z budżetu krajowego.

Krajowe mechanizmy pomocy – w tym płatności uzupełniające w sektorze skrobi i tytoniu, dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, a także dopłaty do materiału siewnego – realizowane przez ARR, finansowane są w całości z budżetu państwa.

Działania wynikające z ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych z 2009 r. finansowane są ze składek pobieranych od uczestników rynku rolno-żywnościowego z poszczególnych sektorów. Środkami tymi administruje ARR na zasadach określonych w powyższej ustawie.

Aby zapewnić najwyższy poziom realizacji zadań, Agencja Rynku Rolnego wdrożyła i certyfikowała System Zarządzania Jakością w oparciu o normę PN-EN ISO 9001. Natomiast w 2010 r. Agencja podjęła decyzję o certyfikowaniu wdrożonego w ARR Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym. Oba systemy tworzą sprawnie funkcjonujący, zintegrowany System Zarządzania.

W 2012 roku Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. przeprowadziło w Agencji Rynku Rolnego niezależną i bezstronną ocenę funkcjonowania wdrożonego Systemu Zarządzania. Wynikiem tego auditu była decyzja o odnowieniu certyfikacji na kolejne 3 lata oraz ponowne wydanie dla ARR certyfikatów PCBC S.A. i Międzynarodowej Sieci Jednostek Certyfikujących IQNet.

Telefoniczny Punkt Informacyjny ARR: 22 661 72 72

www.arr.gov.pl

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Krajowa Rada Izb Rolniczych działa na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych, reprezentuje wojewódzkie izby rolnicze przed Sejmem, Senatem i organami administracji rządowej. Przedstawiciele KRIR biorą czynny udział w posiedzeniach Sejmowej i Senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także przekazują swoje stanowisko w mediach odnośnie ważnych spraw dla wsi i rolnictwa.

Krajowa Rada reprezentuje rolników polskich. Z mocy ustawy należą bowiem do niej wszyscy płatnicy podatku rolnego oraz podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej, jak również członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych posiadających w tych spółdzielniach wkłady gruntowe.

Oprócz zadań określonych przepisami ustawy o izbach rolniczych, tj. opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz założeń polityki rolnej, Krajowa Rada, z mocy ustawy ma swoich przedstawicieli w Radzie Społecznej przy Agencji Nieruchomości Rolnych, w Komitecie Monitorującym PROW, a także z mocy ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych ma po 1 członku w każdej z 9 Komisji Zarządzającej Funduszem Promocji Produktów Rolno-Spożywczych. Organizując pikniki promujące polskie produkty, włącza się w kampanie informujące o efektach pracy polskich producentów rolnych.

Krajowa Rada Izb Rolniczych razem z Funduszem Składowym Ubezpieczenia Społecznego Rolników realizuje letni i zimowy wypoczynek dla dzieci rolników, ubezpieczonych w pełnym zakresie w KRUS, a także półkolonie letnie.

Krajowa Rada Izb Rolniczych zajmuje się także podnoszeniem kwalifikacji rolników. Od 2010 r. do 2012 r. zorganizowała szkolenia dla ok. 3600 osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie z zakresu produkcji biogazu rolniczego – korzyści i zagrożenia w ramach działania „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W latach 2013-2014 będzie organizować szkolenia „Pielęgnowanie i ochrona upraw leśnych” w ramach działania „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” finansowanym z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Obszarów Wiejskich.

Już kolejny raz Prezes KRIR Wiktor Szmulewicz został zaproszony do Komitetu Honorowego Dożynek Prezydenckich.

Począwszy od 2006 r. Krajowa Rada Izb Rolniczych razem z innymi polskimi organizacjami i związkami rolniczymi jest członkiem COPA (Komitetu Rolniczych Organizacji Zawodowych). Prezes Krajowej Rady Wiktor Szmulewicz pełni funkcję Wiceprzewodniczącego tej organizacji.

Obecnie Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych jest kandydatem na Przewodniczącego COPA na kadencję 2013-2015. Jest to szansa dla wszystkich polskich rolników – przewodniczenia najważniejszej europejskiej organizacji rolniczej przez polskiego rolnika w okresie opracowania legislacji unijnej dotyczącej WPR na lata 2014-2020.

Krajowa Rada Izb Rolniczych
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel. 22 623 21 65, fax 22 623 11 55
e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.p

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej jest jedną z najmłodszych korporacji samorządowych na polskiej scenie samorządowej. Został powołany w 2002 roku i jest dobrowolnym stowarzyszeniem wszystkich polskich województw samorządowych. Reprezentuje interesy polskich regionów zarówno w kraju, jak i na arenie międzynarodowej. Stanowi wspólne forum, którego celem jest m.in. umożliwienie szerokich dyskusji i konsultacji w najważniejszych kwestiach dotyczących realizowania polityki rozwoju regionalnego.

Celem organizacji jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, obrona wspólnych interesów województw oraz działanie na rzecz społeczno-gospodarczego rozwoju wszystkich regionów.

Związek Województw ma swoich przedstawicieli między innymi w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komitecie Regionów Unii Europejskiej oraz Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy. Organizacja współpracuje także z biurami regionalnymi polskich województw w Brukseli. W szczególności wspiera działania biur regionalnych w zakresie monitorowania polityk i instrumentów Unii Europejskiej o kluczowym znaczeniu dla samorządów województw. Dotyczy to przede wszystkim obszarów takich jak: innowacyjność, rozwój przedsiębiorczości, rozwój miast i obszarów wiejskich, ochrona środowiska, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, promocja turystyki, edukacja i kultura.

Związek Województw RP bierze aktywny udział w realizacji Wspólnej Polityki Rolnej UE. Wraz z Polską Izbą Produktu Regionalnego i Lokalnego Związek Województw RP opracował jedyny w kraju system wyróżniania żywności wysokiej jakości (z uwzględnieniem żywności tradycyjnej) oraz znak „Jakość Tradycja” uznany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisję Europejską. Tradycyjnie też Związek Województw RP wraz z Targami Poznańskimi organizuje targi „Smaki Regionów”, promujące żywność tradycyjną, naturalną, lokalną i regionalną.

Związek Województw RP wspiera funkcjonowanie i rozwój Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarnego, promującej lokalną żywność. Dziedzictwo kulinarne jest istotnym elementem dziedzictwa kulturowego, które odgrywa ważną rolę w promocji regionu, ze względu na różnorodność, na specyficzność typowych dla każdego regionu produktów żywnościowych i potraw.

Organizacja uczestniczy także w pracach Cittaslow (Krajowej Sieci Miast Dobrej Jakości Życia). Udział Związku Województw RP w tworzeniu polskiej krajowej sieci miast Cittaslow i jej dalszym funkcjonowaniu wpisuje się w realizację priorytetów rozwoju regionów określonych w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego województw w zakresie rozwoju turystyki oraz Program Promocji Jakości.

Fundacja Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego została ustanowiona w 2000 roku przez: Powiat Tomaszowski, Miasto Tomaszów Maz., Gminę Będków, Gminę Budziszewice, Gminę Czerniewice, Gminę Inowłódz, Gminę Lubochnia, Gminę Rzeszyca, Gminę Tomaszów Maz., Gminę Żelechlinek oraz inne osoby fizyczne i prawne.

Do zadań statutowych fundacji należy:

- 1 – promocja, finansowanie oraz pomoc w realizacji wszelkich inicjatyw służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu Powiatu Tomaszowskiego oraz ulokowanych na jego terenie podmiotów gospodarczych;
- 2 – współudział w inicjowaniu i koordynacji oraz finansowanie przedsięwzięć o charakterze ekologicznym, a także rozwijających infrastrukturę oraz bazę turystyczno-rekreacyjną;
- 3 – propagowanie i wspieranie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i czynników rozwoju wsi i modernizacji rolnictwa;
- 4 – Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć tworzących nowe miejsca pracy w celu łagodzenia miejscowego bezrobocia;
- 5 – opracowywanie i realizacja projektów i programów przewidzianych dla organizacji pozarządowych;
- 6 – współpraca i podejmowanie działań służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych;
- 7 – zgodnie z ideą integracji z Unią Europejską, bezpłatne upowszechnianie wiedzy o mechanizmach i warunkach niezbędnych do podejmowania działań dla rozwoju powiatu tomaszowskiego ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania szans dla słabszych rejonów wiejskich;
- 8 – tworzenie, opracowywanie i finansowanie programów i analiz dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu tomaszowskiego oraz monitorowanie prowadzonych w tym zakresie działań;
- 9 – wspomaganie finansowe programów zgodnych z celami Fundacji;
- 10 – inicjowanie i realizacja zadań na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 11 – prowadzenie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 12 – rozwijanie krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 13 – upowszechnianie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 14 – rozwijanie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji;
- 15 – upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- 16 – działanie na rzecz ochrony i promocji zdrowia.

Obecnie Zarząd Fundacji stanowią:

Prezes Zarządu – Barbara Przybysz

Wiceprezes Zarządu – Bartłomiej Matysiak

Członkowie Zarządu – Sylwia Pilichowska, Mirosław Kik

Adres: Fundacja Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego
ul. Św. Antoniego 41
97-200 Tomaszów Mazowiecki
www.powiat-tomaszowski.pl
mail: Fundacja.RPT@wp.pl

AgroBiznesKlub

Stowarzyszenie Ludzi Przedsiębiorczych

Zrzeszamy najbardziej przedsiębiorczych polskich agrobiznesmenów i rolników, w tym laureatów konkursów – Agropresiębiorca RP i AgroLiga.

Główne cele naszego Stowarzyszenia to:

- przyczynianie się do rozwoju i unowocześniania rolnictwa oraz działów gospodarki związanych z rolnictwem,
- kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki i uczciwej konkurencji w działalności gospodarczej w zakresie rolnictwa i agrobiznesu,
- promowanie przedsiębiorczości i efektywności w rolnictwie i agrobiznesie,
- budowanie pozytywnego wizerunku rolników i agropresiębiorców oraz zabieganie o ich wysoką pozycję społeczną,
- godne reprezentowanie interesów środowiska rolno-agrobiznesowego wobec władz ustawodawczych, wykonawczych i samorządowych.

Współorganizujemy bądź patronujemy tak uznanym konkursom ogólnopolskim, jak: Agropresiębiorca RP, AgroLiga i Sposób na Sukces.

W 2007 r. ustanowiliśmy doroczną Nagrodę ABK im. Andrzeja Warchoła, która ma na celu promowanie wartości etycznych i profesjonalnych w środowisku rolno-agrobiznesowym.

Od wielu lat organizujemy – we współpracy z Kancelarią Prezydenta RP – Gościniec Dożynkowy, towarzyszący Dożynom Prezydenckim w Spale.

Stowarzyszenie AgroBiznesKlub
00-682 Warszawa, ul. Hoża 66/68
tel./fax 22 622 77 69
e-mail: biuro@agrobiznesklub.pl
www.agrobiznesklub.com.pl

Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego

Jest organizacją zrzeszającą producentów tradycyjnej, lokalnej i regionalnej żywności i regionalnego rękodzieła oraz instytucje i podmioty wspierające rynek produktów tradycyjnych, regionalnych i lokalnych w Polsce. Założona została w 2004 roku. Obecnie należy do niej ponad 200 członków.

Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego:

- kreuje politykę wspierania rozwoju produktów regionalnych, lokalnych i tradycyjnych,
- promuje te produkty,
- inicjuje działania na rzecz zapewnienia wyższej jakości produktów dostępnych na rynku,
- działa na rzecz systematycznego wprowadzania lokalnych i regionalnych produktów do obrotu gospodarczego,
- promuje i wspiera inicjatywy gospodarcze swych członków,
- informuje konsumentów o walorach produktów regionalnych i lokalnych.

Jako pierwszy podmiot w Polsce Izba rozpoczęła i systematycznie prowadzi kompleksową identyfikację produktów regionalnych, tradycyjnych i lokalnych – dzięki tej nowatorskiej inicjatywie zidentyfikowanych zostało w Polsce ponad 12 tysięcy regionalnych i tradycyjnych specjalów oraz kilkadziesiąt regionalnych potraw i dań.

Od 2005 roku PIPRIŁ jest organizatorem ogólnopolskiego konkursu „**Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów**” na najlepszy regionalny produkt i regionalną potrawę. Izba jest też organizatorem lub współorganizatorem wielu imprez plenerowych, targów oraz degustacji i prezentacji produktów lokalnych i regionalnych.

Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego opracowała wspólnie ze Związkiem Województw RP pierwszy krajowy system jakości żywności: „**Jakość Tradycja**”.

Izba wydaje magazyn informacyjny „**Smak i Tradycja**”.

Kontakt: Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego
ul. Kruczkowskiego 3, 00-380 Warszawa
tel.: 22 498 14 44
e-mail: izba@produktyregionalne.pl
www.produktyregionalne.pl

POLSKA IZBA
PRODUKTU
REGIONALNEGO
I LOKALNEGO

System „Jakość Tradycja” – Pierwszy krajowy system jakości żywności

12 czerwca 2007 roku system „Jakość Tradycja” został uznany decyzją ministra rolnictwa i rozwoju wsi za krajowy system jakości żywności. Jest pierwszym polskim systemem jakości notyfikowanym przez Komisję Europejską oraz jedynym krajowym systemem certyfikującym jakość produktów tradycyjnych.

System został opracowany przez Polską Izbę Produktu Regionalnego i Lokalnego oraz Związek Województw RP i służy wyróżnianiu i kontroli produktów żywnościowych wysokiej jakości, z uwzględnieniem produktów tradycyjnych.

„Jakość Tradycja” gwarantuje jakość produktu, umożliwia wgląd w proces jego wytwarzania oraz przejrzystość procedur kontrolnych – kontroli i certyfikacji dokonują niezależne jednostki. Konsumenti mogą poznać pochodzenie surowców i metody wytworzenia produktu – prześledzić drogę „od pola do stołu”, bo producent przestaje być anonimowy.

System jest otwarty: mogą w nim uczestniczyć rolnicy, producenci rolni, przetwórcy polscy i zagraniczni. Przyznanie znaku „Jakość Tradycja” określonemu produktowi i jego wytwórcy nie zamyka drogi innym producentom do otrzymania znaku dla podobnego lub takiego samego produktu. Uczestnictwo w systemie jest całkowicie dobrowolne, ale rodzi określone zobowiązania: wytwórca musi zgodzić się na kontrolę wszystkich etapów produkcji, a także na monitorowanie pochodzenia użytych surowców. Producenci zobowiązani są też do prowadzenia dokumentacji, która pozwala na pełną identyfikację produktu.

Znakiem „Jakość Tradycja” mogą zostać wyróżnione produkty rolne, środki spożywcze i napoje spirytusowe wytworzone z naturalnych surowców (pochodzących z gospodarstwa ekologicznego lub gospodarstwa stosującego Dobrą Praktykę Rolniczą i Dobrą Praktykę Hodowlaną z wyłączeniem GMO). Produkty muszą odznaczać się szczególną jakością, mieć tradycyjny skład lub być wytworzone tradycyjnym sposobem. Powinny mieć także szczególną reputację, odróżniającą je od produktów należących do tej samej kategorii oraz co najmniej 50-letni rodowód (dwa pokolenia).

Obecnie znakiem „Jakość Tradycja” wyróżnionych jest ponad 100 produktów: pieczywo, sery, masło, wędliny, piwo, przetwory owocowe i warzywne, majonezy, octy, lody, ryby... W znakomitej większości posiadaczami Znaku „Jakość Tradycja” są członkowie Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego.

1000 pociągów PKP CARGO na dobę i jeden pociąg retro w roku na Dożynki Prezydenckie

PKP CARGO to jedna z nielicznych polskich spółek, która ma szansę liczyć się na europejskim rynku. Firma nie zapomina o kolejowej historii, jeden z jej zabytkowych parowozów będzie dostępny dla gości Dożynek Prezydenckich w Spale w dniach 14-15 września.

– Chciałbym, aby za kilka lat PKP CARGO było środkowoeuropejskim czempionem z mocną pozycją w regionie. Dziś jesteśmy numerem dwa w Unii Europejskiej, ale chcemy być jeszcze bardziej konkurencyjni – mówi Łukasz Boroń, Prezes PKP CARGO. Szef kolejowej spółki dodaje, że firma nie zapomina o historii – w Wolsztynie pod Poznaniem utrzymuje ostatnią czynną na świecie parowozownię, z której parowozy są dysponowane do obsługi regularnych przewozów pasażerskich. A w Chabówce koło Zakopanego ma skansen zabytków kolejowych. – Zabytkowy tabor z tych dwóch magicznych miejsc będzie prezentował się na tegorocznych Dożynkach Prezydenckich w Spale – mówi prezes Boroń. W sobotę i niedzielę gości dożynek będzie woził pociąg z historycznymi wagonami z Wolsztyna prowadzony parowozem Ty42, który przyjedzie do Spawy z Chabówki.

Kolejny raz przysyłamy do Spawy na Dożynki Prezydenckie nasz zabytkowy parowóz z historycznymi wagonami. Cieszę się, że możemy wziąć udział w tej ważnej uroczystości i sprawić radość gościom Prezydenta – mówi Łukasz Boroń, Prezes PKP CARGO.

Numer jeden w Polsce, obecny także zagranicą

PKP CARGO opiekuje się w sumie ponad 20 zabytkowymi parowozami. Ale przedsiębiorstwo zajmuje się przede wszystkim przewozami kolejowymi. Średnio w dobie uruchamianych jest tysiąc pociągów z logo PKP CARGO. Spółka działa nie tylko w Polsce, gdzie jest numerem jeden na rynku (w 2012 roku firma przewiozła niemal 117 mln ton ładunków). PKP Cargo może wykonywać samodzielne przewozy towarów także na terenie Niemiec, Czech, Słowacji, Austrii oraz Belgii i na Węgrzech, a obecnie ubiega się o przyznanie certyfikatu w tym zakresie w Holandii.

Przełomowe rozwiązania informatyczne

Kolejnym elementem charakterystycznym dla PKP CARGO jest otwartość na zmiany i nowoczesność. Spółka postawiła na nowe technologie informatyczne. Dlatego też, wychodząc przed kilku laty z pozycji informatycznego zaścianka, sięga dziś najwyższej półki w branży IT. PKP CARGO zbudowało fundamenty zintegrowanych rozwiązań pozwalających zarządzać przewozami w czasie rzeczywistym oraz ułatwiających utrzymanie taboru kolejowego. Są to m.in.: system EKL współpracujący z urządzeniami GPS zainstalowanymi w ok. 1000 lokomotywach i system SANKO, wspomagający zarządzanie procesami utrzymania pojazdów kolejowych. Za innowacyjność wdrożenia, przełomową technologię i skalę implementacji systemu spółka została nagrodzona w USA przez firmę IBM. Dzięki rozwiązaniom IT można zoptymalizować wykorzystanie np. taboru, bez zakłócenia obsługi klientów. Obecnie w PKP CARGO powstaje nowoczesna hurtownia danych oraz system pozycjonowania wagonów.

Nowoczesne dyspozycje i modernizacja taboru

Nowoczesność to także dyspozycje na miarę XXI wieku, czyli miejsca, skąd kieruje się ruchem pociągów. W lutym br. PKP CARGO uruchomiło szóstą zmodernizowaną dyspozycję w Polsce, tym razem w Tarnowskich Górach. Tak jak w innych tego rodzaju punktach pracę dyspozytorów wspomaga system EKL. Nowoczesne dyspozycje działają już w Katowicach (w centrali spółki i w Zakładzie Śląsko-Dąbrowskim), Wrocławiu, Łodzi oraz Nowym Sączu.

Spółka stale modernizuje i poszerza swój tabor. Obecnie PKP CARGO dysponuje ponad 2400 lokomotywami elektrycznymi i spalinowymi oraz ok. 64 100 wagonami. Jeśli chodzi o park wagonów, jeszcze w tym roku PKP CARGO zamierza kupić 330 platform kontenerowych. Wiąże się to z dynamicznym rozwojem przewozów intermodalnych, a więc łączących różne typy transportu, czyli np. kontenerowe przewozy morskie i kolejowe. PKP CARGO prowadzi szeroki program modernizacji lokomotyw, w ramach którego lokomotywa z nowym wyposażeniem będzie służyła firmie jeszcze przez wiele lat. Dotyczy to głównie lokomotyw spalinowych, bo tu oszczędności po modernizacji są najlepiej widoczne. Na przykład zużycie paliwa w lokomotywach SM42 po wymianie silników spada nawet o około 40 proc.

Kolej będzie bardziej konkurencyjna

Obecnie średnia prędkość pociągów towarowych w Polsce wynosi ok. 26 km/h. Dla porównania – w Niemczech, Francji czy Szwecji prędkość ta przekracza 60 km/h. Tym samym przewozy kolejowe w tych krajach są atrakcyjną alternatywą wobec przewozów drogowych. Chociaż infrastruktura kolejowa w Polsce pozostawia wiele do życzenia, to jej zarządca stale ją modernizuje. Można więc przypuszczać, że w kolejnych latach pociągi towarowe będą jeździły szybciej. – Mając to na uwadze obecnie modernizujemy naszą flotę taborową, budujemy systemy informatyczne wspierające efektywność PKP CARGO oraz inwestujemy w działania, które służą satysfakcji klientów. Mam na myśli np. wdrożenie elektronicznej faktury czy elektronicznego listu przewozowego. Zadaniem PKP CARGO jest jak najlepsze przygotowanie się do sytuacji, w której dzięki lepszej jakości infrastruktury udział kolei w przewozach towarów ogółem będzie znacząco rósł – mówi prezes Łukasz Boroń.

Nie musisz być olimpijczykiem, aby zostać miłym gościem w Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Spale.

Oferujemy:

- obiekty sportowe dla polskich związków sportowych i klubów a także dla innych grup zorganizowanych i osób indywidualnych,
- spartakiady i pikniki dla firm oraz zjazdy, konferencje, szkolenia,
- pobyty rehabilitacyjne stacjonarne i ambulatoryjne (z krioterapią włącznie),
- pobyty weekendowe oraz świąteczne dla osób prywatnych,
- obozy sportowe dla dzieci i młodzieży,
- imprezy okolicznościowe.

Dysponujemy:

- 2 stadionami lekkoatletycznymi, największą w Polsce halą lekkoatletyczną, halą do gier zespołowych, halą do sportów walki, strzelnicą pneumatyczną, salą do szermierki, salą do podnoszenia ciężarów, krytą pływalnią, 5 kortami tenisowymi, 3 boiskami do piłki siatkowej plażowej,
- 3 internatami sportowymi o łącznej liczbie 367 miejsc o standardzie odpowiadającym***,
- zapleczem gastronomicznym w postaci dwóch stołówek, kawiarni i ogródka grillowego,
- obiektami Olimpijskiego Centrum Zdrowia i Rehabilitacji z działami krioterapii, fizykoterapii, kinezyterapii, hydroterapii i odnowy biologicznej, aparaturą do terapii falą uderzeniową i komnatą solną,
- 11 profesjonalnie wyposażonymi salami konferencyjnymi.

Także Ty możesz skorzystać z obiektów i urządzeń, na których trenują mistrzowie sportu!

Na terenie ośrodka znajduje się Park Adrenalina!

Nasz Ośrodek to prawdziwa kraina sportu i zdrowia otoczona Puszcą Pilicką.

ZAPRASZAMY!

Centralny Ośrodek Sportu-Ośrodek Przygotowań Olimpijskich w Spale
Spala, Al. Prezydenta Ignacego Mościckiego 6
97-215 Inowłódz
Tel.: 44 724 23 46
Fax: 44 724 27 02
e-mail: cosspala@spala.cos.pl
www.spala.cos.pl
www.ocz.cos.pl

STRAŻACY ZAWSZE GOTOWI DO POMOCY

Dożynki Prezydenckie w Spa-
le to wielkie wydarzenie dla te-
renu Powiatu Tomaszowskiego
i Gminy Inowódz.

Zorganizowanie Dożynek
wymaga ogromnej pracy wielu
organizacji i ludzi. Jednym z ważniejszych ogniw tej pra-
cy jest praca strażaków ochotników ze wszystkich gmin
Powiatu Tomaszowskiego oraz jednostki strażaków za-
wodowych z łodzi.

Strażacy już po raz jedenasty swoją pracę rozpoczy-
niają na dwa dni przed główną uroczystością, a kończą
dzień po niej.

Strażacy pracują przy urządzaniu miejsca głównych
uroczystości, zabezpieczają parkingi, drogi dojazdowe,
strzegą bezpieczeństwa przeciwpożarowego a strażac-
kie orkiestry uświetniają Dożynkową Mszę Św., korowód
dożynkowy i uroczyste otwarcie Dożynek hymnem pań-
stwowym.

Można śmiało stwierdzić, że przy organizacji
i zabezpieczeniu pracuje przeciętnie 250 strażaków
ochotników.

Nie sposób wymienić nazwisk tylu strażaków, ale
przynajmniej należy wymienić, że w czasie Dożynek
Prezydenckich będą grały orkiestry z OSP Smardzewice
z kapelmistrzem Wiesławem Iskrą i z OSP Zawada
z kapelmistrzem Andrzejem Żerkiem na czele – obie
orkiestry z Gminy Tomaszów Mazowiecki.

Bez druhów strażaków na pewno byłoby dużo trud-
niej, dlatego należą się im podziękowania za zaangażo-
wanie i pracę.

Polski Czerwony Krzyż utworzony został 18 stycznia
1919 r. Pierwsze informacje o działalności stowarzyszenia
w Tomaszowie Mazowieckim sięgają początków 1928 r.

Jesteśmy częścią ogólnopolskiego Międzyna-
rodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego
Półksiężycy. Pod naszym znakiem kryje się siedem
podstawowych zasad, którymi kierujemy się w wypeł-
nianiu naszej misji, to: humanitaryzm, bezstronność,
neutralność, niezależność, dobrowolność, jedność i po-
wszechność. Działamy tam gdzie jesteśmy potrzebni,
nie różnicując nikogo ze względu na pozycję społeczną,
przekonania polityczne, wyznanie, narodowość.

Przekonujemy, że ratownikiem może być (i jest)
każdy, ucząc jak dbać o bezpieczeństwo własne i in-
nych: organizujemy kursy, szkolenia i pokazy z zakre-
su pierwszej pomocy dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
w tym różnych grup zawodowych i kierowców. Realizu-
jemy programy edukacyjne z zakresu promocji zdrowia
i higieny, profilaktyki HIV/AIDS i uzależnień.

Reagujemy, gdy zdrowiu zagrozi kontuzja lub sła-
bość: prowadzimy zabezpieczenia przedmedyczne im-
prez masowych i rekreacyjnych, uroczystości, rajdów
samochodowych, zawodów sportowych.

Oddajemy krew i zachęcamy do tego innych: pro-
muujemy tę ideę, pozyskujemy i zrzeszamy honorowych
dawców krwi, organizujemy otwarte akcje jej poboru.

Staramy się przywrócić godność tych, o których
nie ma już kto pamiętać: od kilku lat opiekujemy się
tzw. grobami socjalnymi na cmentarzu komunalnym
w Tomaszowie Mazowieckim.

Pamiętamy o tych, którym godność odbiera bieda
i sytuacje losowe: udzielamy pomocy rzeczowej (odzież,
żywność, artykuły szkolne) mieszkańcom miasta i po-
wiatu, zapewniamy wypoczynek ich dzieciom, wspiera-
my ofiary klęsk żywiołowych.

Jesteśmy dumni, że od pięciu lat zabezpieczamy
przedmedycznie Dożynki Prezydenckie w Spa-
le.

Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża
w Tomaszowie Mazowieckim
al. M.J. Piłsudskiego 34, 97-200 Tomaszów Mazowiecki
Tel/fax : 44 724-54-38
e-mail: zr@pcktomaszow.pl

ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA „Ł A N Y” UNIwersytetu PRzyrodniczego W POZNANIU

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Zespół Pieśni i Tańca „Ł A N Y” Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu powstał w 1974 r. z inicjatywy ówczesnego Rektora Akademii Rolniczej prof. dr hab. Jerzego Zwolińskiego. Zespół działając pod mecenatem władz Uczelni rozwijał się przez kolejne lata, rozszerzał repertuar, osiągał sukcesy otrzymując wiele nagród i wyróżnień. Aktualnie tworzy go ponad 100 osobowa grupa studentów i absolwentów nie tylko Uniwersytetu Przyrodniczego, ale również innych poznańskich uczelni, która funkcjonuje na dwóch poziomach zaawansowania, wraz z kapelą, w której grają studenci i absolwenci Akademii Muzycznej w Poznaniu. Podstawowym obszarem twórczych zainteresowań zespołu jest polski folklor muzyczno-taneczny. Zachowując jego oryginalność i autentyczność przystosowano go do wymogów sceny w formie suit regionalnych i widowisk obrzędowych. W bogatym repertuarze Zespołu znajdują się pieśni i wiązanki tańców z wielu regionów kraju (Beskid Żywiecki, Jurgów, Kaszuby, Kurpie zielone, Krosno, Lublin, Nowy Sącz, Spisz, Szamotuły, Wielkopolska Południowa, Wielkopolska Zachodnia) oraz polskie tańce narodowe: Kujawiak, Oberek, Polonez, Mazur, Krakowiak. Program uzupełniają piękne melodie ludowe a także widowiska obrzędowe – Wesele Wielkopolskie, Noc Kupały oraz Jasełka Polskie. Wieloletni dorobek ŁANÓW jest dziełem wybitnych autorytetów w dziedzinie muzyki (między innymi: L. Rok, J. Brodka, A. Gref, W. Byszewski, H. Kadziński, Z. Kowalczyk) i tańca (W. Kaszubkiewicz, J. Gąsior, M. Wojtas, J. Foltyn, A. Korytek, M. Wnęk i inni) którzy w istotnym stopniu przyczynili się do stworzenia oryginalnego i niepowtarzalnego oblicza artystycznego zespołu. Twórcą znaczącej części układów choreograficznych jest Wiesław Kaszubkiewicz (kierownik artystyczny zespołu w latach 1977-2009), które muzycznie opracował Ludwik Rok – członek Rady Ekspertów Polskiej Sekcji CIOFF. Od 2009 roku specjalistą d/s artystycznych jest Andrzej Tarnowski, natomiast kierownikiem organizacyjnym zespołu niezmiennie od 1981 roku jest Zenon Musiał.

Do chwili obecnej Zespół dał kilkaset koncertów, ma na swym koncie nagrania foniczne, radiowe i telewizyjne, wielokrotnie reprezentował Uczelnię i nasz kraj na renomowanych imprezach i festiwalach w Europie, Afryce, Azji i Ameryce Południowej.

Komitet Organizacyjny Dożynek Prezydenckich w Spale 2013

Agencja Nieruchomości Rolnych
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Agencja Rynku Rolnego
AgroBiznesKlub
Centralny Ośrodek Sportu
Centralny Ośrodek Sportu – Ośrodek Przygotowań Olimpijskich w Spale
Centrum Doradztwa Rolniczego Brwinów
Fundacja Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego
Hufiec ZHP Inowłódz Chorągiew Łódzka im. Aleksandra Kamińskiego
Hufiec ZHP Tomaszów Maz. Chorągiew Łódzka im. Aleksandra Kamińskiego
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Klub Miłośników Spały
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Mazowieckim
Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim
Krajowa Rada Izb Rolniczych
Lokalna Organizacja Turystyczna w Spale
Łódzki Dom Kultury
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Muzeum Regionalne w Opocznie
Oddział Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP
Parafia p.w. Matki Bożej Królowej Korony Polskiej w Spale
PKP Cargo S.A.
Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego
Polski Czerwony Krzyż w Tomaszowie Mazowieckim
Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim
Urząd Gminy Inowłódz
Urząd Marszałkowski w Łodzi
Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Dożynki Prezydenckie Spała 2013

15 września 2013 roku

- 12⁰⁰-20⁰⁰ Miasteczko Regionów, Aleja Twórców Ludowych,
kiermasz tradycyjnych specjałów oraz degustacja dań
kuchni regionalnej – stadion Centralnego Ośrodka Sportu (COS)
- 12⁰⁰-20⁰⁰ Atrakcje dla dzieci – stadion COS
- 12⁰⁰-13¹⁵ Msza święta w Kaplicy Polowej AK z poświęceniem wieńców
dożynkowych – centrum Spały
- 13²⁰ Przejazd Pary Prezydenckiej oraz przemarsz Korowodu
Dożynkowego na miejsce Ceremoniału Dożynkowego
- 14³⁰ Ceremoniał Dożynkowy – stadion COS
Występ Zespołu Pieśni i Tańca „Łany” Uniwersytetu
Przyrodniczego w Poznaniu
- 16⁰⁰-18⁰⁰ Występy zespołów ludowych na scenie w COS
- 16⁰⁰-20³⁰ Występy zespołów ludowych na scenie w centrum Spały
- 20³⁰-21³⁰ Występ gwiazdy wieczoru: zespołu Enej